

MINUTIS

LAIKRAŠTIS LIETUVIŲ VISUOMENEI

MEMMINGENAS
1949 M. BALANDŽIO 29. D.
PENKTADIENIS
NR. 45 (567) IV. METAI

Jessupo - Maliko derybos eina į pabaigą

BLOKADOS ATSAUKIMO LAUKIAMA 3-4 DIENŲ BUVYJE. AMERIKIEČIŲ SPAUDA SKEPTISKA

New Yorkas (Dena/Reuters). Pasak vieno „New York Times“ pranešimo, sovietų atstovas JT Malikas žodžiu laidavo JAV atstovui JT Jessupui, kad

Sovietų Sąjunga ateinančią savaitę dviem Tasso paskelbtomis sąlygomis blokadą panaikins.

Tos sąlygos yra: 1. tuo pačiu metu JAV, D. Britanija ir Prancūzija turi panaikinti savo kontrapriemones sausumos ir vandens keliuose; 2. turi būti susitarta dėl užsienio reikalų ministerių tarybos susirinkimo datos. Joje bus svarstoma Vokietijos klausimas.

Sadakas:

Neutralumas neįmanomas

New Yorkas (Dena/Alp). Turkijos užsienio reikalų ministeris Sadakas spaudos atstovams pareiškė, kad, atsižvelgiant į Italijos dalyvavimą Atlanto pakte, buvo padaryta didelė klaida, kad nebūvo leista Turkijai prie to pakto dėtis.

Turkija nemato jokios galimybės grįžti į ginčiuoto neutralumo politiką.

Bulgarija ir pasiteisinti nenori

Sofija (Dena/Alp). Bulgarijos užsienio reikalų ministeris Kolarovas JT generaliniam sekretoriui Trygvei Lie nota pranešė, kad Bulgarijos vyriausybė atmeta jai atsiųstą JT kvietimą dalyvauti JT politinės komisijos pasitarimuose, kuriuose bus pasisakyta dėl dvasininkų bylų Bulgarijoje.

Pasitrauks gen. Clayus

Frankfurtas (Dena). Vienas baltųjų rūmų valdininkas Washingtono pareiškė, kad amerikiečių karinis gubernatorius Vokietijoje gen. Clayus pasitrauks iš savo pareigų vieno mėnesio būvyje. Generalas jau ilgą laiką prašo, kad jis iš tų pareigų būtų atleistas.

Is kitu šaltinių patirta, kad gen. Clayus pasitrauks gegužės mėn. viduryje ir su savo šeima išvyks į JAV. Clayus tose pareigose išbuvo 26 mėnesius.

Manoma, kad jo pareigas perims aukštesnis komisaras, kuris kartu su kitais komisarais sudarys aukščiausią Vokietijos priežiūros organą.

Pats Clayus pareiškė, kad jis dar oficialaus pranešimo apie tai, kad jo atsistatydinimas priimtas, neturįs.

Vokiečių parlamentinės Tarybos pirm. Dr. Adenaueris pareiškė, kad gen. Clayus atšaukimas šiuo metu yra labai apgailestaujamas. Jo spėjimu, jis turįs ryšio su vykstančiomis Jessupo - Maliko derybomis.

Mirties bausmė lenkui DP

Stuttgarts (Dena). Stuttgarto apygardos amerikiečių karinis teismas praėjusį trečiadienį nuteisė mirti DP lenką Veselovskį. Pastarasis š. m. vasario mėn., būdamas įtėgėres, mirtinai nudirė Stuttgarto-Zuffenhauseno DP stovyklos policininką ukrainiečių. Veselovskis turįs tik 24 m. amžiaus.

Paskutinę valandą

* Lake Success sudaryta JAV, D. Britanijos ir Prancūzijos delegatų komisija Berlyno klausimams. Penktadienį Malikai teiktas bendras trijų valstybių memorandumas, kuriame pabrėžiama, kad už reik. mū. tarybos posėdis negali sukliudyti Vak. Vokietijos vyriausybės sudarymo, ir sovietai prieš šį posėdį turi visiškai atšaukti Berlyno blokadą.

* I Montreaux mieste vykstančią tarptautinę geležinkelių konferenciją netikėtai atvyko sovietų zonos geležinkelių valdytojas, gen. Jovjevskis. Atrodo, kad sovietai tikrai numato savo zoną vėl įjungti į tarpt. susisiekimo sistemą.

* I Hannoverio mieste iš Berlyno atvyko pirmasis autobusas nuo Berlyno blokados pradžios.

* JT gen. sekretoriaus pavaduotojas, rusas Arkadijus Sobolevas ketvirtadienį staiga atsistatydino. Manoma, kad jis perimsias svarbias pareigas Sovietų Sąjungos užs. reik. ministerijoje.

* Britų karinė aviacija paskubomis organizuoja oro tiltą savo kolonijai iš Sanchajaus išgabenti.

* Zenevoje vykstančioje Raudonojo Kryžiaus konferencijoje sovietų delegatas Morozovas pasiūlyė įsteigti „saugumo zonas“ civiliniams būsimojai atominio karo atvejui, ir tas zonas karo metu turėtų būti perkelti civiliai ir ligoninėi.

* Greitajam traukiniui užbėgus ant jau stovinio. Johanesburge ketvirtadienį žuvo 70 žmonių, o 93 sužeisti.

Toliau laikraštį Berlyno korespondentas teigia, kad vienas aukštas amerikiečių valdininkas pareiškė, jog Berlyno blokada busiamai panaikinta per sekančias tris ar keturias dienas.

Dėl Berlyno vis tariai

Londonas (Dena/Reuters). Londono oficialiuose šaltiniuose patirta, kad tarp Jessupo ir Maliko vyksta slapti pasitarimai dėl Berlyno blokadą panaikinimo trečiadienį buvo tęsiami. Prieš pasitarimus su Maliku Jessupas pasitarė su nuolatiniu britų JT atstovu Cadoganu ir jo prancūzų kolega Chauveliu.

JAV užsienio reikalų ministerijos informatorius patvirtino, kad trečiadienį amerikiečių atstovas tarėsi su sovietų atstovu dėl blokadą panaikinimo.

JAV delegacijos JT informatorius pareiškė, kad susitikimas įvyko sovietų JT delegacijos vyr. būstinėje. Svarbiausia, esą, JAV nori patirti, ar sovietai sutinka panaikinti Berlyno blokadą, nekeldami nepriimtinių reikalavimų.

JAV užsienio reikalų viceministeris Ruskas dalyvavo Trygve Lie namuose suuroštuose pietuose, kuriuose buvo pakviestas ir sovietų viceministeris Gromyka. Manoma, kad tie abu viceministrai pasikalbėjo irgi tuo pačiu Berlyno blokadą panaikinimo klausimu.

Gerai informuoti šaltiniai Lake Success pareiškia, kad Dr. Jessupas po savo pasitarimo su Maliku, kuris truko pusantros valandos, buvęs itin optimistiškai nusiteikęs.

JT pirmininkas Dr. Evattas ir JT gen. sekretorius Trygve Lie ir vienas ir kitas pareiškė, kad jie esą visiškai įsitikinę, kad bazė susitarimui dėl Berlyno blokadą panaikinimo bus atrasta.

Po pasitarimo su sovietų atstovu Maliku, Jessupas tarėsi su prancūzų atstovu Chauveliu ir britų atstovu Cadoganu. Jis juos painformavo apie pasikalbėjimų turinį su Maliku.

Washingtonas (Dena/Reuters). JAV užsienio reikalų ministeris Achesonas kongreso užsienio reikalų komisijoje pasisakė dėl Atlanto pakto ratifikavimo ir ginklų teikimo programos patvirtinimo 1,13 milijardų dolerių sumoje.

Paprastai, kad senatas Atlanto pakto ratifikuoti, Achesonas labai rūpestingai išdėstė to pakto 5. str., kuris užpuolimo atveju numato savitarpio signatarinių valstybių pagalbą. Primygtinai jis pabrėžė, kad tas nuostatas jokiū būdu nesiaurina konstitucijoje išdėstytos teisės, kad karo paskelbimas priklausomai kongresui.

JAV vyriausybės įsipareigojimai siekia to, kad reikale tuojau galėtų imtis priemonių, jog Siaurės Atlante būtų grąžintas ir išlaikytas saugumas.

Europoje esąs nesaugumo jausmas yra sukeltas sovietų elgesio. Vakarų Europos valstybės jautriai išgyveno, kai JT chartos pagrindinis tikslas ir jos principai dėl sovietų elgesio ciniškų būdu Rytų Europos kraštuose buvo pažeisti.

Laisvos Vakarų Europos valstybės turi būti padrasintos ir paskatintos atsistatymą teisi. Jų pasipriešinimo norą ir savęs gynimo pajėgumą reikia stiprinti. Reikalinga tiems kraštams padėti atstatyti jų krašto gynimo pajėgas. Jie kiekvienas atskirai ir visi kartu ir vėl turi būti įgalinti savo saugumą ir nepriklausomybę savo pačių jėgomis apginti.

Achesonas nuginčiojo teigimus, kad tuo paktu norima sudaryti „apie Sovietų Sąjungą plieninį žiedą“. Nebus imamasi jokių priemonių, kad būtų apginkluotos valstybės, kurios supa Sovietų Sąjungą. Tik viena vienintelė signatarinė valstybė turi bendrą sieną su sovietais, ir ta valstybė yra iš pačių silpniausių to pakto dalyvių.

Po paskutiniojo karo JAV demobilizavo savo stiprią kariuomenę, didelę aviaciją ir didelę dalį laivyno. Šiuo metu Amerikos ginkluotos pajėgos yra labai mažos. Todėl reikia stengtis, kad Europos kraštai galėtų gintis patys. Jų pajėgumo išugdymui labai jau didelę reikšmę turi Marshallio planas. Atlanto pakto ir ginklų pagalba nesueis į koliziją su Marshallio planu siekiamais tikslais.

JAV delegatas prie JT W. Austinas savo išvedžiojimuose pakto pavadinimo skydu, kurio priedangoje gali būti įvykdyti Jungt. Tautų tikslai. Daugelyti kraštų ieškant kolektyvinio saugumo, sovietai į kurią didindami savo teritoriją. Tik energingi JT veiksmai, remiami JAV, sukliudė jiems į savo sferą įtraukti Graikiją, Persiją ir Korėją.

Achesono pareiškimu, JAV šalia Atlanto pakto nenumato jokių kitų regionalinio saugumo sutarčių. Naujų narių, jų tarpe ir Ispanijos priėmimas galėsias įvykti tik po to, kai visos signatarinės valstybės ir JT senatas tai nutarė.

Amerikiečių spauda laikosi rezervuotai

Daugumas laikraščių savo vedamuosiuose pataria būti rezervuotiems. „New York Times“ pataria Vakarų valstybėms budėti. Tai reiškia, kad, ir Berlyno blokadą panaikinus, oro tiltas turį likti nesugriautas, kad reikale tuojau ir vėl būtų galima juo naudotis, jeigu užsienio reikalų ministerių konferencija nepasisektų.

Vakarų valstybės turi labai aiškiai pareikšti, kad jos neatsisakys nuo savo programos Vokietijoje ir sudarys Vakarų Vokietijos vyriausybę.

Sovietų zona, sovietams sutikus, bet kariu metu galėtų būti į tą vyriausybę įtraukta.

Tai tik naujas šaltojo karo manevras ...

„New York Herald Tribune“ dėl Berlyno blokadą galimo panaikinimo rašo, kad visuotinis tuo klausimu optimizmas yra aiškiai pastebimas ir nėra amerikiečio, kuris nesimelstų, kad Vokietijos klausimu įvyktų pilna stabilizacija. Tačiau Tasso pranešimas, pasak laikraščio, turi kai kurių įrodymų, kad visa tai yra tik naujas manevras šaltajame kare, kurio tikslas yra sužlugdyti Vakarų Vokietijos išsikūrimą.

Montgomerys: Visa tauta turi būti paruoštyje

Londonas (Dena/Reuters). Vakarų Unijos gynimo komisijos pirmininkas feldm. Montgomerys viename priėmime Londone pareiškė, kad turėtų būti laikomasi pagrindinių planavimo principų, jeigu norima, kad Vakarų Unijos kariuomenė sėkmingai pasipriešintų agresijai.

Pirmiausia reikia turėti galvoje greitą ir veiksmingą mobilizaciją ir vykusią, greitai galimą panaudoti, sistematinę civilinę gynybą. Tuo pačiu metu, kada greitumas yra lemiamas faktorius, tauta turi būti pasiruošusi kovai taip, kaip ugniagesiai yra pasiruošę gaisrui gesinti.

Tikras bendradarbiavimas vienam tikslui siekti Montgomeryui atrodo neįmanomas, kol tautos bendram labai nesutinka atsisakyti mažos savo suverenumo dalies.

Reikalauja atšaukti diplomata

Londonas (Dena/Reuters). Britų užsienio reikalų viceministeris Hendersons aukštuoosiuose rūmuose pareiškė, kad D. Britanija pareikalavo iš Bulgarijos pasiuntinybės Londone atšaukti trečiąjį sekretorių Todorovą.

Atsisakius Bulgarijos vyriausybė dar kartą persvarstyti pirmojo sekretoriaus Greenhillio iš britų pasiuntinybės Sofijoje atšaukimą, jis buvo atšauktas.

Atlanto pakto JAV senate

Washingtone (Dena/Reuters). JAV užsienio reikalų ministeris Achesonas kongreso užsienio reikalų komisijoje pasisakė, kad reikale tuojau galėtų imtis priemonių, jog Siaurės Atlante būtų grąžintas ir išlaikytas saugumas.

Europoje esąs nesaugumo jausmas yra sukeltas sovietų elgesio. Vakarų Europos valstybės jautriai išgyveno, kai JT chartos pagrindinis tikslas ir jos principai dėl sovietų elgesio ciniškų būdu Rytų Europos kraštuose buvo pažeisti.

Laisvos Vakarų Europos valstybės turi būti padrasintos ir paskatintos atsistatymą teisi. Jų pasipriešinimo norą ir savęs gynimo pajėgumą reikia stiprinti. Reikalinga tiems kraštams padėti atstatyti jų krašto gynimo pajėgas. Jie kiekvienas atskirai ir visi kartu ir vėl turi būti įgalinti savo saugumą ir nepriklausomybę savo pačių jėgomis apginti.

Achesonas nuginčiojo teigimus, kad tuo paktu norima sudaryti „apie Sovietų Sąjungą plieninį žiedą“. Nebus imamasi jokių priemonių, kad būtų apginkluotos valstybės, kurios supa Sovietų Sąjungą. Tik viena vienintelė signatarinė valstybė turi bendrą sieną su sovietais, ir ta valstybė yra iš pačių silpniausių to pakto dalyvių.

Po paskutiniojo karo JAV demobilizavo savo stiprią kariuomenę, didelę aviaciją ir didelę dalį laivyno. Šiuo metu Amerikos ginkluotos pajėgos yra labai mažos. Todėl reikia stengtis, kad Europos kraštai galėtų gintis patys. Jų pajėgumo išugdymui labai jau didelę reikšmę turi Marshallio planas. Atlanto pakto ir ginklų pagalba nesueis į koliziją su Marshallio planu siekiamais tikslais.

JAV delegatas prie JT W. Austinas savo išvedžiojimuose pakto pavadinimo skydu, kurio priedangoje gali būti įvykdyti Jungt. Tautų tikslai. Daugelyti kraštų ieškant kolektyvinio saugumo, sovietai į kurią didindami savo teritoriją. Tik energingi JT veiksmai, remiami JAV, sukliudė jiems į savo sferą įtraukti Graikiją, Persiją ir Korėją.

Achesono pareiškimu, JAV šalia Atlanto pakto nenumato jokių kitų regionalinio saugumo sutarčių. Naujų narių, jų tarpe ir Ispanijos priėmimas galėsias įvykti tik po to, kai visos signatarinės valstybės ir JT senatas tai nutarė.

Manevrai davė gerų rezultatų Heidelbergas (Dena). Baigiant šių metų didžiausius amerikiečių kariuomenės, esančios Europoje, manevrus, jiems vadovavęs vyr. vadas gen. Huebneris, pareiškė, kad juose buvo ypač išryškinta ryšių tarnybos. Technškai ji padarėsi pažanga, o ryšių personalas padarė didelį darbą. Tačiau jam susidarė įspūdis, kad ateičiai į tą sritį reikia atkreipti dar didesnę dėmesį.

Huebneris tikisi, kad būsimuosiuose ma-

nevruose bus pasiekta dar glaudesnio sąveikimo tarp aviacijos ir sausumos kariuomenės.

Zymias sumatė DP skaičius

Heidelbergas (Dena). Eucomas paskelbė, kad š. m. balandžio 1 d. amerikiečių zonos stovyklose arba darbo kuopose iš viso buvo 230.000 išvietintųjų.

Nuo 1946 m. kovo mėn. iki š. m. balandžio mėn. 1 d. iš viso iš amerikiečių zonos išvyko ir įvairiuose 50 kraštų įsikūrė 201.846 DP.

Ir iš čia sprogdina komunistus

Londonas (Dena/Reuters). Britų profesinių sąjungų organizacijos TUC delegacija, kuri tarėsi su abiejų JAV profesinių sąjungų organizacijomis AFL ir CIO, susitarė dėl būsimos tų visų organizacijų bendros politikos.

TUC taryba nutarė JT gen. sekretoriui Trygvei Lie painformuoti, kad tarptautinė profesinių sąjungų organizacija nebegali būti laikoma reprezentatyvia institucija, kuri turi teisę „palaikyti santykius su JT“.

TUC pasyrė delegatus dalyvauti Belgijos, Olandijos ir Danijos profesinių sąjungų kongresuose.

Be to, TUC, AFL ir CIO susitarė kviešti kitų kraštų profesinių sąjungų organizacijas, kad jos dalyvautų naujos tarptautinės profesinių sąjungų organizacijos steigime. Tuo klausimu pasitarimai jau vyksta.

Cekoslovakija „išsiteisino“

Praha (Dena/Reuters). Cekoslovakijos žinių agentūra Ceteka apkaltino Jugoslavijos ambasadą Prahėje, kad ji Cekoslovakiją provokuoja ir Prahėje vykusi pasaulio taikos kongresą norėjo diskriminuoti.

Jugoslavijos komunistų laikraštis „Borba“ buvo apkaltinęs Cekoslovakijos užsienio reikalų ministeriją, kad ji nedavė vizų į tą kongresą atvykti Jugoslavijos atstovams. Į tai Ceteka atsakė, kad balandžio 21 d., kai Jugoslavijos ambasada pirmą kartą kreipėsi gauti vizų, užsienio reikalų ministerija jau buvusi uždaryta. Vizos buvėios duotos balandžio 22 d. ir apie tai buvę pra-

Motina - mūsų kancijų simbolis

Civilizuotame pasaulyje tėvų pareigos yra sunkios ir atsakingos. Tėvai tai supranta, ir jie visa daro, kad tik jų vaikai išaugtų sveiki, pajėgūs, paruošti komplikuoam šių dienų civilizuoto pasaulio gyvenimui. Prie natūralios tėvų pareigos prisideda ir jų meilė savo vaikams. Ta tėvų meilė veda į pasiaukojimą, kurį dažnai vaikai tik tada pradeda suprasti, kada patys jau būna tėvais.

Ypač motina aukojasi savo vaikams. Ji labiau už tėvą jautiasi organiškai su vaikų suaugusi, todėl ir jos meilė yra nepalyginama. Beveik kiekvienas mūsų šią gražią motinos minėjimo dieną kiek susikaupe prisimins iš savo paties gyvenimo akimirkas, kuriose jis tiek daug patyrė motinos meilės ir pasiaukojimo.

Visa, kas šioje žemėje sujungia žmones stipriausiais saitais, kurie yra patys kilniausi ir gražiausi, — yra motinos meilė. Ji yra ir patikimiausia ir pastoviausia. Ir draugai, ir mylimoji, ir broliai seserys tave gali pamiršti ir išsiskaldyti, bet tavo motina niekada (avęs ir nepamirš ir neišsiskalds).

Lietuvių tauta yra jautri. Jos jautrumas reikšiasi ne manieromis, bet giliai vidiniu išgyvenimu. Lietuvis visad pagarbiai prieš savo motiną nulenkdavo galvą, o šiandien, visuotinėje mūsų tautos nelaimėje, išsibarsčius po pasaulį, krašte vykstant negirdėto maso žudymams ir deportacijoms, lietuvi motina darosi kantrybės, pasiaukojimo ir ištvėrimo simboliu.

Taip mums istorijos raidoje jau buvo lemta, kad lietuvi motina prie rafelio vedė kovą su rusų carais dėl lietuviško rašto; dainomis, pasakomis ji ugdė kovotojus dėl Lietuvos laisvės; ji laimino pirmuosius savanorius ir apraudavo jų kapus.

Šiandien, bendroje mūsų nelaimėje, jos širdis kenčia daugiau, negu kitų; ji kenčia ir už save ir už kitus. Bet ir toje kancijoje ji yra pasiaukojanti ir ištikima, ir tuo ji dar didingesnė. Kas kas, o motina visada su ryšulėliu stovė prie NKVD kalėjimo vartų; dienas naktis laukė grįžtančių iš Sibiro, Venecelos, Australijos; ji pirmutinė eis iš gatvės paimti NKVD nukankintų jos sūnų partizano lavono. Taip, ji kol gyva aukosis savo vaikų gerovei, nesigailėdama nei turto, nei sveikatos, nei gyvybės.

Prisiminkime ją šiandieną. O daug kas pasigedams jos savo tarpe, pagerbkime ją nors rimtu susikaupimu ir gražia mintimi. Zinokime, kad ne tik tėvai turi pareigų savo vaikams, bet ir vaikai turi pareigų savo tėvams. O juk tėvai yra mažiau reikalauja už vaikus. Pagalvokime motinos dienos progą, ar visada savo tėvą, ypač motiną atžvilgiu, esame savo pareigas atlikę. Gal skolingi, ir daug skolingi joms esame. Ar bepajėgėsim kada joms atsiteisti? Tad nors tyra meile palinksinkime jos varganas dienas. G. N.

nešta Cekoslovakijos ambasada Belgrade. Bet lėktuvus, kuriuo turėta pasinaudoti, jau buvo išskridęs į Prahę.

Čekai bėga nuo savo vyriausybės

Washingtonas (Dena/Alp). Cekoslovakijos karo attachė Washingtono brigados generalas Seiblas pasitraukė iš savo postovio ir JAV užsienio reikalų ministeriją paprašė azyljo.

Cekoslovakijos ambasados informatorius pareiškė, kad jam nežinoma, jog generalas Seiblas azyljo teisės. Jis tiek nežino, kad Seiblas balandžio 1 d. buvo atšauktas į Prahę ir tuo pačiu išbrauktas iš Cekoslovakijos diplomatinio personalo Washingtono sąrašų.

Kelias dienas anksčiau taip pat azyljo teisės paprašė aukštas Cekoslovakijos finansų ministerijos valdininkas, kuris kaip finansų komisijos narys atvyko į JAV.

Pasirašė Ruhro kontrolės sutartį

Londonas (Dena). Pasak AFP, ketvirtadienį britų užsienio reikalų ministerijoje Londone buvo pasirašyta Ruhro srities kontrolės sutartis. Ją pasirašė užsienio reikalų ministeris Bevinas, Prancūzijos ambasadorius Londone Massiglis ir JAV ambasadorius Holmesas, bei Beneluxo kraštų diplomatiniai atstovai Londone.

Netrukus laukiama susitikiant ta sutartį pasirašiusių kraštų atstovus, kurie sutarties dėl kontrolės įsigios steigimo.

Tarptautinė padėtis

Didžioji kliūtis Palestinos talkai

Balandžio 27 d. Lozanoje prasidėjo paruošiamieji pasitarimai Izraelio ir arabų valstybių taikos konferencijai susaukti. Viena iš svarbiausių problemų, kuri delegatams bus sunkiausiai išsprendžiama, yra 850.000 arabų, Palestinos karo veiksmų pasekoje netekusių namų, likimas. Siep pagėliai jau pusę metų kęčia sunkiai išvaizduojama skurdą arabų tebevaldomoje Palestinos dalyje ir kaimyniniuose arabų kraštuose. Kokia aštri ši problema yra, galima matyti iš to, kad Irakas net neatstūmė savo delegatų į Lozano pasitarimus, nenorėdamas pradėti su Izraeliu jokių derybų, kol Izraelio vyriausybė nesutiks bent dalį pagėlių išleisti ir jų senosius namus. (Izraelio prez. Weizmannas, balandžio 25 d. pareiškė, kad apie masinį pagėlių repatriavimą negali būti nė kalbos, nes jis priverstas prie mažumų klausimo ir atnaujintų senuosius gincus). Ši problema, šalia Jeruzalės sutarptautinimo klausimo, buvo lemiamas faktorius ir JT plenumo sesijoje, kur Izraelio prašymas — priimti jį į JT narius — buvo atiduotas Politinei Komijai, persvarstyti, nors Saugumo Taryba jį jau buvo aproavusii.

Praeitų metų gegužės mėnesį, britams atitraukus savo kariuomenę iš Palestinos, ten gyveno 950.000 arabų ir 470.000 žydų. Šiandien Palestinoje gyvena apie 800.000 žydų ir 100.000 arabų. Tikrasis arabų bėgimo priežastis yra sunku pasakyti. Arabai teigia, kad Daire Jasino kaime žydų organizacija Irgun Zvai Leumi pradėjo ten gyvenančius arabus terorizuoti, kas sukėlė vieni Palestinoje gyvenančių arabų paniką ir juos paskatino neplėniam bėgimui nuo artėjančių Izraelio dalinių. Be to, daug arabų būtų priversti evakuoti, norint padaryti vietos iš Europos imigruojantiems žydams. Izraelis gi bando įtikinti, kad arabų lyga davusi įsakymą arabams bėgti iš Palestinos, kad, dirbtinai sukūrus naują problemą, beorganizuojant žydų valstybę atsirastų daugiau sunkumų.

Yra žinoma, kad 1948 m. gruodžio mėnesį buvo 500.000 pagėlių, o Negebo ofensyvos metu jų skaičius pakilo iki 800.000—900.000. Apie 500.000 iš jų gyvena Transjordanijoje ir arabų legiono valdomoje Palestinos dalyje, po 100.000 Sirijoje ir Libanone, likusieji — Egipte ir Irake. Patoje Transjordanijoje gyvena apie 300.000 pagėlių. Reikia suprasti, ką tai reiškia valstybei, turinčiai iš viso tik 300.000 gyventojų. Apie 80% visų pagėlių yra moterys, vaikai, seneliai ir ligoniai. Mirtingumas nepaprastai didelis. Apakalčiuojama, kad dėl maisto stokos ir ligų kas dieną miršta po 1 asmenį iš 1000. Pagėliai gyvena palapinėse, rūsiuose ir apieštuose namuose. Darbo neturi, todėl negaudami jokios pagalbos, jie yra pasmerkti bado mirčiai.

Jau praeitoje JT plenumo sesijoje, Paryžiuje, Trygve Lie apeliavo į Jungtines Tautas: „Kiekviena diena skalčiuojama ne valandomis, bet žmonių gyvybėmis.“ Buvo pagaliau paskirta 29,5 mil. dolerių laikinė pagalba. Tarptautinis Raudonasis Kryžius atstumdė vaistus. Tačiau šios priemonės, iš kurių šiuo metu svarbiausios katastrofai išvengti, dar šios problemos neišsprendžia. 850.000 benamių tebekęčia.

Sirija uždare slėnis

Damaškas. (AP). Sirijos min. pirm. pulk. Husni es-Zaim įsakė dėl „agresyvių priemonių“ uždaryti Sirijos-Transjordanijos sieną. Spaudos konferencijoje jis pareiškė, kad Sirija visomis priemonėmis priešins didžiosios Sirijos kūrimui. Jis įsakė Sirijos kariuomenei padidinti 20.000 vyrų; netrukus at armija šalia Turkijos būslanti didžiausia jėga Artimuosiuose Rytuose. Transjordanija esanti ir likianti Sirijos provincija, kuri anksčiau ar vėliau būslanti prie jos prijungta.

Iki es-Zaimo perveramo užsienioose buvo jau beveik tikima, kad Transjordanijos karaliui Abdullai savo planus — sukurti Didžiosios Sirijos valstybę — pasisekė įgyvendinti. Į šią valstybę — po savo skėptu — jis svajavo įtraukti Siriją, Libanoną, Transjordaniją, Palestina, Iraką. Tačiau pulk. es-Zaimas, paėmęs Sirijos valdžią pradėjo energingą kovą prieš komunistus (naujoji Sirijos vyriausybė įsakė visus komunistus areštuoti) ir prieš karaliaus Abdullo planus.

Abdulla tuo tarpu dar nenusimena: jis tebesitiki bent dalį minėtų valstybių sujungti. Jis kalba, kad gegužės mėnesį arabų kraštuose turėsią įvykti reikiamų įvykių. Tuo pat metu jis numato lankytis Turkiijoje ir jį reikala aptarti su turkų politikais. Tačiau numatoma, kad jo plano nerems nė kai kurie kiti arabų kraštai, kaip Libanonas, Saudi Arabija ir Egiptas. Be to, dalis arabų šios jungtinės valstybės karaliumi norėtų matyti energingą Irako karalių Faisalą II.

Jauniausioji respublika - Airija

Tūkstančiai airių skrybelių, nosinių motyvėjais ir džiaugsmingais šūkeniais Velykų sekmadienį sveikino į viršų kylančią žalią-baltą-oranžinę vėliavą, pakeliamą toje vietoje, kurioje lygiai prieš 33 metus — ją pirmą kartą iškėlė mokytojas Patrickas Pearsė. Tada, Velykų sukilimu, prasidėjo paskutinioji ir kruviniusiaji airių kovos dėl laisvės fazė. Pearsė per keletą dienų suorganizavo 1500 savanorių kariuomenę prieš britus. Atvira kova baigėsi „Home Rule“ įstatymų, kuriuos 1921 m. Airijai buvo suteiktas savarankiškos dominijos statusas. Tada kova persikėlė į diplomatinę areną. 1937 m. Valera paskelbė Airijos konstituciją. II Pasauliniame kare Airija nedalyvavo. Ji laikėsi griežto neutralumo, nors visos britų dominijos ekubėjo Anglijai ir pagalba. Pagaliau 1948 m. gruodžio mėnesį Costello, atšaukdamas „External Relations Act“ nutraukė paskutinius ryšius su karaliumi sostu. o š. m. Velykų pirmąją dieną buvo oficialiai deklaruota Airijos respublika.

Tačiau ši deklaracija apima ne visą Airiją: jos šiaurinė dalis, Ulsterio grafija, ir toliau nenutraukia ryšių su karaliumi sostu. Didžioji respublikos gyventojų dalis (98%) yra galų kilmės katalikai, o Ulsterio grafijoje 60% sudaro angliai protestantai. Airijos suvienijimas susiduria su daugybe sunkumų, nes nesantaika tarp katalikų-respublikininkų ir protestantų — monarchistų yra itin didelė, ir šiaurinėje Airijoje gyvenantieji angliai yra nepaprastai konservatyvūs ir ištikimi karaliui.

Todėl savaimė suprantama, kad labai jautrus airiai jaučiasi gana žėisti, kai vykdamį iš Dublino į Belfastą, turi praėiti labai griežtą britų multininkų kontrolę. Protestantai gi būgštauja, kad katalikinėje dalyje likusi jų mažuma, gali, laikui bėgant, netekti savo privilegijų.

Tačiau, nežūrint, kad nesutarimai remiami religiniais pagrindais, šiandien ir petinėje Airijoje protestantai gali gana patogiai gyventi, žinoma, jei jis laikosi čia įsitenėjusio patarimo: „Apie religiją ir politika Airijoje geriau nekalbėti.“

Airijos gyventojai, kurių yra mažiau, negu 4 mil., daugiausia yra ūkininkai ir žvejai. Nežūrint luomų skirtumų, čia beveik niekada neįskyla socialiniai disonansai. Už tai didžiausius nuopelnus reikia priskirti jų religiniam gyvenimui. Kunga Airijoje turi gana reikšmingą poziciją, jų žodis yra labai svarus. Savo pamoksluose jie nuolat tvirtina, kad, pvz., ateistinė Rusija esanti dvidešimtojo amžiaus antikristas. Todėl suprantama, kad komunistas Airijoje negali įsisknyti.

1948 m. rinkimų sudaryta trijų partijų koalicinė vyriausybė, Airijoje įvykdė vi-

šią eilę socialinių reformų, kurių reikšmingiausias, be abejo, yra „tautinio draudimo“ įvedimas. Airija šiandien yra vienas iš nedaugelio tų kraštų, kurie nežino jokio normavimo. Be to, atlyginimai Dubline yra didesni, negu šiauriniame Belfaste. Rinkimines kampanijas metu užs. reik. ministerio Mac Bride partija „Crosgrave“ rinkėjams žadėjo kainas sumažinti dar 30%, tačiau, atrodo, tai nepasisekė jai įgyvendinti. Ministerio pirmininko Costello partija „Fine Gael“ anksčiau buvo kiek probritiška, tačiau ir Costello turėjo pasiduoti krašte vyraujantioms nuotakoms. Jis iš karto buvo bandęs priartėti prie D. Britanijos, tačiau vėliau, kitoms partijoms apaudinti, turėjo pasirašyti Airijos atsipalaidavimo nuo britų sosto deklaraciją.

Pabėgėlių medžioklė Baltijos jūroje

Kopenhaga (FR). Sovietams išplėtus savo galios sferą Baltijos jūroje iki Lübecko įlankos, rusų karo laivai pradėjo nuolat sulaukinti danų žvejų kuterius. Pastaruoju metu tie įvykiai taip padažnėjo, kad danų spauda ir visuomenė pradėjo dėl to labai smarkiai nervuotis.

Dažnai laivai išlaikomi sulinti ištsomis savaitėmis, net mėnesiais, jūrininkams ne duodant galimybės susirūti su Danijos vyriausybe arba savo giminėmis. Jie nebūna areštuojami, nelaimikiai kaliniai, gali savo laisvuose gyventi, tačiau jiems uždraudžiama naudoti laivo radiją. Jie esti nuolat kontroliuojami ir tirdomi apie politinę padėtį Danijoje ir savo politinius ištikimimus. Sovietų įstaigos net duoda suprasti jų sulaukymo priežastis — baime, kad danų žvejai gal padėti Pabaltijų kraštų ir Lenkijos pabėgėliams pasprukti iš sovietinės teritorijos. Nėra jokios paslapties, kad beveik kasdieną į Daniją ir pietinę Svediją atvyksta nauji politiniai pabėgėliai, ir MVD deda visas pastangas šiam bėgimui sulaukyti.

Sulaukytuosius danų laivus rusai beveik visada oficialiai apkalina tuo pačiu nusizengimu — sovietinės teritorijos pažeidimu. Anksčiau visoje Baltijos jūroje buvo žinoma taip vadinamoji trijų mylių riba. Tačiau rusai Pabaltiję, Lenkijos, Vokietijos pajūriuose įvedė dvylikos mylių ribą. (Dauguma valstybių laikosi principo, kad jūros laisvė prasideda už trijų jūrmilių nuo kranto, tik sovietai, kaip minėta, šią ribą yra nukėlę toliau).

Pirmasie danų laivo sulaukimas įvyko 1947 m. rugsėjo mėnesį, kai trys danų kuteriai skubėjo gelbėti pagalbos besišaukiantis vokiečių laivą. 1948 m. gegužės mėnesį ties Rytprūsiais buvo sulauktyas Bornholmo

JAV ir D. Britanija nori, kad Airija prisidėtų prie Atlanto paktų. Pasitarimai tarp respublikos ir šiaurinės Airijos bendros gynybos reikalais jau vyko, tačiau MacBride iš Airijos politinės situacijos sukūrė tarptautinį gincą. Jo nuostata yra: „Be prilygumo negali būti jokios kalbos apie Airijos atsisakymą nuo neutralumo politikos ir dalyvavimą Atlanto pakte.“ Su D. Britanija respublika nori išlaikyti kuo glaudžiausius, ypač prekybinius santykius. Respublikos deklaruojama dienų įvykusiame diplomatu priėmėme Costello pareiškė: „Mūsų išsotojome iš britų commonwealtho, bet neatsisakysime.“

* Bizonos ūkio istaiga, pritarianti kontrolės tarybai, panaikino žuvis racionavimą. (D).

Nuo to meto sulaukinėjimai pradėjo nuolat kartotis. Panašiai yra atsitikę ir su eile švedų kuterių, todėl šių metų pradžioje Danijos ir Svedijos vyriausybės kreipėsi į Maskvą, bandydamos gauti atitinkamų plaukiojimo lengvatų. Rusai į tai neatsakė ligi šios dienos. Svedijos vyriausybė numato šiuo reikalu dar kartą kreiptis į Maskvą. Ir Danijos pasiuntinui Maskvoje, Hanseniui, duoti nurodymai prašyti paskubinti atakymą.

Danijos užsienio reikalų ir laivyno ministerijos uriai dėl naujos notos sovietams, nes neseniai Bornholmo kuteris „Havet“ rusų buvo sulauktyas atviroje jūroje ir kaip areštuotas nugabentas į rusų uostą. Todėl suprantama, kad Kopenhagos visuomenė nervingai reikalauja vyriausybę protestuoti ir dėl visos pastangas, kad tokie reiškiniai nesikartotų.

35.000 amerikiečių mokosi rusiškai

New Yorkas (NP). Tas žemės punktas, kuriame daugiausiai domiamasi visu tuo, kas dedasi Sovietų Sąjungoje, šiandien, be abejo, yra New Yorkas.

Po I Pasaulinio karo rusiškai kalbančių Amerikoje buvo gana nedaug. Likotarty tarp abiejų karų jų skaičius nežymiai padidėjo komunistais ir kitais Rusijai simpatizuojančiais asmenimis. Tačiau po II Pasaulinio karo vaizdas pasikeitė iš pagrindų. „US News and World Report“ žiniomis, šiandien rusų kalbos mokosi 35.000 studentų. Tačiau rusiškai mokančių pareikalavimas yra žymiai didesnis. Ne tik daugybė eksporto firmų, bet ir Washingtono vyriausybė ieško kalbos žinovų.

Atominis ultimatumas

JAV prezidentas pakilo nuo rašomojo stalo, norėdamas eiti pusrėjų, kai jam buvo pranešta, kad į Baltuosius Rūmus atvykęs ambasadorius Miturskis, kuris nori su juo kalbėti vieną labai svarbiu reikalu. Iš pradžių kiek nustebęs prezidentas apsimatė, kad jis tokio etiketo laužymo nepastebėjęs. Stengdamasis kiek galėdamas geriau išlaikyti tarptautinius santykius, jis liepė ambasadoriui išeiti.

— Pone prezidentė, — pareiškė ambasadorius. — Aš atgabenau manosios vyriausybės pareiškimą. Jis yra labai slaptas. Todėl aš norėčiau su tamsta kalbėtis privazioje aplinkoje.

— Suprantama, — atsakė prezidentas, — prašau į mano biblioteką.

Ambasadoriui Miturskiui išvykus, prezidentas pasiūkė dvi savo sekretores. Pirmajai įsakė: — Čia sąrašas asmenų, kuriems paskambinaitė, ir eilė klausimų, kuriuos jiems perduosite. Atlikite skubiai ir tuoj pat man perduokite atsakymus. Paskyveskite ką nors ir pagalba.

Antrajai jis pasakė: — Paskambinkite visiems kabineto nariams ir generalinio štabo viršininkui ir jiems pasakykite, kad jie tuoj pat atvyktų į Baltuosius Rūmus nepaprastam posėdžiui.

Praėjus valandai po Miturskio išvykimo, kabinetas buvo susirinkęs.

Prezidentas sėdėjo ilgo stalo gale. Prieš jį gulėjo du raštai: ambasadoriaus perduotos notos tekstas ir atsakymai ir telefoninius užrašus. Prezidentas paėmė pirmąjį lapą ir tarė: — Mano ponai! Šiandieną jus sukvietau todėl, kad mūsų kraštas atsidūrė dramatiškoje padėtyje. Maždaug prieš valandą Baltuosiuose Rūmuose lankėsi ambasadorius Miturskis ir, savo vyriausybės pavestas, man įteikė tokį pareiškimą: „Jo Ekselencijai Jungt. Amerikos Valstybių Prezidentui!

Daugel mėnesių mūsų kraštai bandė diplomatiniais keliu pašalinti visus nesutarimus ir taikiai gyventi šiame pasaulyje. Tačiau tai nepavyko. Mūsų ideologijos šioje planetoje negali taikiai gyvuoti viena šalia ki-

tos. Neišvengiamas dabar prasidėjusių ginklavimosi lenktynių kursas gali baigtis tik abiejų tautų gruvėsiomis. Mes manome, kad būtų nesąmoninga toliau tęsti diplomatinės intrigas, kada visos mūsų problemos gali būti išspręstos paprasčiausiu keliu. Todėl mes griežtėms šiu priemonių:

1. Dvylika B-29 tipo lėktuvų su JAV aviacijos ženklais, vairuojamų mūsų igulų, pakrautų po tris atomines bombas, nusileido šiuose miestuose: San Franciske, Seattle, Kansas City, Washington, Pittsburg, Detroit, New Orleans, Philadelphia, Boston, New Yorke ir Chicagoje. Lėktuvai, vos tik jiems nusileidus, atuko JAV armijos sunkvežimiai. Į kiekvieną sunkvežimį buvo pakrauta po atominę bombą. Šiuos sunkvežimius vairavo mūsų ištikimi jous piliečiai, kurie bombas numėžė į strateginius šiu miestų punktus.“

Gynybos ministerio pavadootojas suuko: — Negali būti! O mūsų kontrvalgyba?

— Aš ambasadoriui Miturskiui pasakiau, kad taip negali būti, — paaiškino prezidentas. — Jis man atskė, kad mes nustebume, sužinoję skaičių mūsų agentų, perėjusių į jo pusę.

— Bet armijos sunkvežimiai! — suuko generalinio štabo viršininkas.

— Tūkstančius armijos sunkvežimijų esame pardavę privatiems asmenims, — atsakė prezidentas. — JAV armijos uniformų pilna visame pasaulyje. Įmanoma ar ne — ambasada sako tiesa. Aš ambasadoriaus teigimus esu patikrinęs. B-29 pilotai pranešė apie techninius sunkumus ir gavo leidimą nusileisti. Aerodromuose jų neužkabino joks žmogus.

Niekas daugiau nenutraukė prezidento, toliau tęsiančio skaitymą:

— „Visos bombos jau vietoje. Todėl mes iš tamstos, kaip JAV prezidento, reikalaujame: 1. Įsakyti tuoj pat demobilizuoti JAV kariuomenę ir visą karo priemonę. 2. Įsakyti visiems karo lėktuvams nusileisti. 3. Įsakyti visiems karo laivams iplaukti ir artimiausius uostus ir ten laukti tolimesniu isakymu

4. Įsakyti visiems JAV daliniams, stovintiems užimtuosiuose kraštuose, padėti ginklu ir pasiruoti klauęti mūsų įsakymų.

5. Savo tautai per radiją pranešti, kad bet koks pasipriešinimas išsuktų katastrofą, o bėgimas iš aukščiausių miestų bus laikomas karo veiksmu. Šių miestų gyventojai laikomi įkaltais.

6. Savo tautai pranešti, kad mūsų atstovas rytoj, 12 val., perims JAV vyriausybą. Mūsų režimui simpatizuoją Amerikos piliečiai perims visų steitų ir miestų administravimą.

7. Savo tautai įsakyti, kad visi privatūs ginklai būtų perduoti mūsų atstovams.

Pone Prezidente, šis ultimatumas turi būti per 2 valandas nuo jo įteikimo priimtas arba atmetas. Tais atvejais, jei jis bus atmetas, arba mes laiku negausime atsakymo, mes įvykdysime šias operacijas:

Po pusvalandžio 2 atominės bombos bus išspordintos New Yorke. Kituose miestuose bombos sprogs penkiolikos minučių perriodais. Nepraėjus kelioms valandoms, JAV neteks 12 svarbiausių savo miestų, susiėkimo mazgų, uostų. Žus dešimt milijonų amerikiečių.“

Prezidentas padėjo popierį ant stalo.

— Mano ponai, — tarė jis. — Tokia yra padėtis. Mums jau nebėliko nė valandos. Ką mes darysime?

Čia istorija nutruksta. Jos autorius, Ruselis V. Ritchey, nėra koks nors romanų rašytojas, bet pulkininkas, Maxwell-Fieldo poligono, kur kariuomenė atlieka įvairių bombų bandymus, komendantu adjutantais. Jis valdina svarbų vaidmenį JAV aviacijos generaliniame štabe. Jo pateiktamos hipotezės rodo, kad atominis karas gali būti vedamas visai kitais būdais, negu ligi šiol įprasta. Keletas gerai išdėstytų bombų gali visiškai sunaikinti priešo kraštą. O atominėi bombai nereikia daugiau vietos, kaip 5 to bombai.

Toks pavojus gresia ne tik JAV-bėms, bet ir patiam Stalinui. Jis tai jaučia ir patis, ir todėl jo politika tokią įtūli, todėl jis ieško įvairiausių kelių savo saugumui garantuoti, — pastebė ši aprašymą išspausdinęs amerikiečių žurnalas „Colliers“.

TRUMPOS ŽINIOS

ARGENTINA

* Pasak Prancūzijos radiją, Argentinos prezidentas Peronas įsakė uždaryti „Argentinos slavų uniją“, kadangi ta unija buvo įvelta į savitarpio kovas tarp Tito salininkų ir kitų grupių. (D).

CEKOSLOVAKIJA

* Laisvųjų čekoslovakų biuras Londone paskelbė, kad Čekoslovakijos vyriausybė suėmė visus čekoslovakus karininkus, kurie praėjusiam kare tarnavo britų aviacijoje.

* Prahos taikos kongresas pasibaigė pirmadienį, sugiedojus kompozitoriaus Sostakovičiaus „taikos giesmę“. (D/Afp).

D. BRITANIJA

* Britų Tolimųjų Rytų laivynas pastiprintas 2 lėktuvnešiais ir viena povandeninių laivų flotile. (D/Afp).

* Zymusis Londono sluvėjas Emmsas spaudos atstovams pareiškė, kad smokingas „yra pasibaistinas daiktas“, kuris niekada neturėjo būti siuvasas ir kuris išnyks.

IRANAS

* Irano vyriausybė prašant, iš Teherano atsauktas Čekoslovakijos atstovas Slankis. Jo vieton Čekoslovakijos atstovu Irane paskirtas Vavra. (D/R).

JAPONIJA

* Tokijoje praėjusiais metais įvyko 942 savizudybės. (D/R).

* Buv. Tokijo žandarmerijos viršininkas ūlk. Otanis prisistatė Yokohamos amerikiečių kariniam teismui. Jam metama kaltė už 16 amerikiečių lakūnų nužudymą, kurie dalyvavo Tokijo puolime ir buvo paimti į nelaisvę. (D/R).

J. A. VALSTYBES

* JAV užsienio reikalų ministerija pasiūkė į Washingtoną Amerikos ambasadorių Kinijoje Stuartą padaryti pranešimą ir pasitarti. (D/R).

* Washingtono prasidėjo byla prieš teisingumo ministerijos tarnautoją Coplone, kuri kaltinama norėjusi sovietų agentų išduoti slaptus dokumentus. (D/Afp).

* JAV pažangiųjų partijos vadas Wallace prašė Amerikos vyr. valstybės gynėją Clarką kad Zilliacusui ir Cotui būtų suteiktos vizos įvažiuoti į JAV. (D/R).

* Brooklyne, JAV, viena motina prieš šį karą, norėdama, kad jos sūnus išvengtų karinės tarnybos, užmūrijo jį viename kambaryje Maistas būdavo paduodamas tik bro mažą skylę. Per 10 metų nei jį pati nei kiti jos sūnaus nematė. Per tą laiką jis negavo pakeisti rūbų ir visas apšėlė plaukais. Jis išaiškintas atsitiktinai. (D/R).

* Amerikos gydytojai stengiasi išlaikyti vieno vaiko sveikatą, kurie ką tik gimę svėrė tikiai 3 svarus. (D/R).

* Kolumbijoje, vykdam rinkimų kampaniją birželio mėn. 5 d. visuotiniams rinkimams, atkartotinai kilo nesutarimų tarp liberalų ir konservatorių. Maripio vietovėje buvo užmušta 14. Paunoje 3 ir Pareioje 1 asmuo. (D/Afp).

JUGOSLAVIJA

* Maršalas Titas, Jugoslavijos ministerio pirmininko pavadootojas Kardelis ir vidaus reikalų ministeris Rankovičius dalyvavo buv. Jugoslavijos komunistų partijos sekretoriaus Diakovičiaus laidotuvsė.

KANADA

* Kanados imigracijos įstaigos nutarė ištremiti praėjusią savaitę areštuotą buv. sovietų karininką Lešenka, kuris buvo įtartas šnipinėjimui. Lešenka, kuris prieš 11 mėn. kaip estų DP atvyko į Kanadą, yra kaltinamas įvažiavęs į kraštą suteikdamas neteisingas žinias. (D/R).

PRANCUZIJA

* Pirmame 1949 m. ketvirtyje Prancūzijos užsienio prekybos aktyvas buvo 100,9 milijardai frankų, jį pasyvas — 160,5 milijardai frankų. Eksporte Vokietija užėmė trečią vietą. Į ją buvo eksportuota už 8,6 milijardus frankų. Gi importe su 13,1 milijardais frankų Vokietija, po JAV su 40,9 milijardais frankų, užėmė antrą vietą.

SOVIETŲ S-GA

* Sovietų konsulas Tabrice (Irane) įsivoko į Sovietų Sąjungą. Nuo tos pat dienos sovietų konsulatas yra uždarytas. (D/R).

SVEICARIJA

* Prieš Sveicarijos darbo partijos (komunistų) pirmininką Nicole prasidėjo byla. Nicole neseniai pareiškė, kad įteigti į Sveicariją įžengtų sovietų kariuomenė, tai ji būtų sutikta kaip išvaduotoja. (D/Afp).

VOKIETIJA

* Berchtesgadeno multinės valdininkai suėmė amerikiečių kareivį Robinsoną, kuris (tariamais nelegaliai įvežęs 840 svarų pupelių kavos. Ta kava rasta jo automobilyje. * Saksonijos laudies policija iššikino Glauchau apskrityje vaizbą su 61.000 metrų medžiagos. Areštuotas vienas fabriko savininkas. Jis buvo užsimojęs savo įmonę perkelti į Vakarūs. (D).

* SED partijos politinis biuras už „trockistinę veiklą“ išmetė iš partijos du savo narius. Vienas iš jų Jugoslavijos karinės misijos pavidimu platinęs „trockistinę literatūrą“. Išleistame komunikate sakoma, kad ta misija yra paversta „amerikiečių imperializmo agentūra“. (D).

* Prie Klein-Zecherio, britų zonoje, tris britų kareivius apšaudė sovietų pastieno sargybė. Du britų kareiviai, prisidengę geležinkelio pylimui, pabėgo. Spejama, kad trečią jų drauga nusivėrė į sovietų zoną sovietų kariai. (D).

IS VISUR

* Zaimo vyriausybė Sirijoje pripažino JAV, Prancūzijos, D. Britanijos, Italijos, Belgijos ir Irano vyriausybės. (D/R).

* Panamoje parlamentas įvedė apsaubines būklę, nes buvo išaiškintas sąmokslas nuversti Diazo vyriausybę. (D/Afp).

* Paryžiuje tarp Prancūzijos, D. Britanijos, Belgijos, Olandijos, Italijos ir Sveicarijos diplomatinis atstovų, dalyvavusių kraštų inžinieriams, vyko pasitarimai dėl kanalo tunelio prakashimo. (D/R).

Anglija - emigracinė šalis / V. Jakubėnas

ĮSPODŽIAI IS KONCERTINIŲ KELIONIŲ

Darbo reikia sustrasti pečiam, bet jo M-goninose neirūkota. Veliu kartaia atsijunčiamas ir leidimas versle ir savarankia praktika.

Tuo pasinaudoti pradžioje retas tegali dal patalyos ir rankių trūkumo, atelciai taciau tokia teise gali būti labai reikšminga, nes nemokamo gydymo schemoje dirbant valdžia garantuoja tik nedidelį minimalų atlyginimą, o pajamos priklauso nuo paciento kiekio. Todėl tokio „valdiškai privataus“ gydytojo uždavial estis gan aukšti.

Išsilaukimų is EVW schemos pasitaiko retkarčiai ir kitose profesijose; yra jau kelias imtinerių ir elektrotechnikų dirbančių savo arityje; du elektrotechnikai lietuviu istoje net i profesinę sąjungą. Paskutiniu metu D. B. L. Sąjungai prašant is privaiomiojo darbo atleistas ir pripažintas „dirbančiu“ vargoninku ir chorvedžiu p. Mamaitis Londone; tokia pat vieta esanti leista, bet dar neūimta Manchesteryje.

Idonus įvykis buvo su vienu „EVW“ - buv. anglų kalbos mokytoju angliakasiams. Mokyklai užsidarius jis prasėdėjo be darbo Londone apie pusę metų, nepriimdamas jam siūlomų itin blogų darbų ir nuolat ieškodamas sau tinkamesnių tarnybų, kurios nebuvo davamos patvirtinamos. Po atkaklios kovos ir smarkių pasiaiskinimų darbo istaigose jis galop buvo patvirtintas kaip kažkokios anglų firmos buhalteris.

Atrodo, kad i EVW vis delto pradėdama žūrėti, kaip i tikruosius emigrantus. Iškilusi mononiu skirtumams grasinamai gražinti Vokietijon tebevartojami, bet grasinamam pareiškus visiška sutikimą - šis klausimas kažkaip nebekeliamas. „Nepaklaususie“ verčiau paliekamas gyventi bedarbiu, kol turi lėšų gyventi. Bet tik ne Londone; pastebėta, kad tokie meliai plaukia i 9 milijonų didmiesčių ir kažkaip „gyvena“. Sioo metu bet koks persikėlimas EVW i sostinę yra uždrauias ir leidžiamas tik ypatingai pagrįstais atvejais.

Keliat asmenų, kurie buvo pripažinti netinkamais darbu dėl sveikatos, buvo pasiūlyta arba grįžti Vokietijon, arba likti Anglijoj savo atsakomybe. Vienas kitas is tokių dabar gerai uždirba akordionais siuivimo darbais ar pan.

Labiausia nepopuliari darbo sritis: žemės ūkis. Tenka gyventi karėviniu sąlygomis, po 10-12 žmonių vienam kambaryje; uždariai irgi mažesni, kaip kitur, o darbų

pasitaiko ir sunkių. Cia vyksta būdinga kova tarp britų darbo istaigų ir EVW. Žemės ūkis sioo metu turi Didž. Britanijai žūbtutinės reikšmės jos auknytoje kovoje dėl eksporto ir finansų išlyginimo. Anglius sunku priversti dirbti šioje nemėgiamoje srityje; darbo prievarta jų atžvilgiu gan švelniai taikoma (praktikoje jos beveik nėra). Todėl nenuostabu, kad britų darbo istaigos visomis išgalėmis stengiasi prirakinti dipukus prie žemės ūkio, o tie gi - iesko įvairiausių keliu, kad tik pasprukti, perelti i tekstilę, angliakasiu ar metalo pramonę. Kaip ten bebūtų, nors mūsų vyrai ir labai skundžiasi, bet visose imtet aplankytuose žemės ūkio stovyklose žmonių nuu pernai sumažėjo, o niekur nepadidėjo. „Nubyrėjusieji“ visi dirba jau fabrikuose. Per vienus metus tokiu atsirado, atrodo, kaž kas apie 10%.

Daugelio mūsų tautiečių blogiems įspodžiams is Anglijos suprasti reikia prisiminti dar ką kuriuos dalykus is šios šalies istorijos. Anglų politinė santvarka jau seniai yra istobūlinta, taciau socialinio teisingumo raida toli gražu nebuvo taip sparti, kaip kad politinė plėtotė. Santykiai tarp darbdavio ir samdinio, socialinis aprėpinimas ligos ar senatvės atveju, darbo sąlygų priežiūra - visa tai buvo laikoma grynai privačiu, vyriausybės neliejamu, reikalu. XVIII amžiaus gale, prisibijant prancūzų revoliucijos idėjų, buvo uždraustas bet kokios politinės viešos diskusijos ir bet kokios „algos pelnytojų“ organizacijos. Šis draudimas galiojo dar gerokai įpusėjus XIX amžiui. Atsiradus garo mašinoms ir staigiai išdygus didmiesčių pramonei darbininkų masių sąlygos pasidarė paabaistintos. Net 6 metų vaikai dirbdavo nuo ryto iki vakaro kasyklose; atlyginimai buvo labai žemi. Kova dėl „pilko žmogaus“ teisių ejo per visą XIX amžių. Dar XX amžiaus pradžioje, kai mūsų „senieji“ emigrantai pradėjo kurtis Anglijoje tai kai kurių sričių darbininkams, prof. sąjungų nariams galiojo minimalūs atlyginimai; nekvalifikuotiems tekdavo dirbti už porą silingų i savaitę ir gyventi „limonadu ir duona“.

Sioo metu būklė yra is pagrindų pasikeitusi. Sunkūs pokariniai mokesčiai ir darbiečių politika smarkiai apkarpė turtingųjų pajamas. Pokarinis gyvenimo lygio kritimas mažiau atsiliepė „žemųjų algų“ emėjui, negu turtuoliui; darbininko teisės yra ginamos visos istatymų sistemos. Taciau įsienėjusi aristokratijos ir samdinio išnaudojimo tendencija ir dabar linkusi pasireikšti anglo darbdavio psichologijoje. Tą tenka dažnai patirti ir mūsų šalis; susidarancios tuo būdu neigiamos nuomonės apie anglius yra is mūsų tautiečių taško teisingos, nors ir suprantamai subjektyvios. Idomu, kad tie is mūsų tautiečių, kurie nors kiek turi sąlyčio su aukštesniu anglų luomu, susidaro daug palankenes nuomonės apie Angliją ir anglius. Pasitaiko, kad vienas kitas is mūsų tautiečių-darbininkų, geriau mokas kalbą ir turis aptašytas manieras bei išvaizdą igyja privatiu pažintiu ir, nepaisant „momentinio“ luomų skirtumo esti nuosirdžiai priimamas vietiniu anglų inteligentų namuose; tuo būdu jis igyja supratimo apie

tikraja anglų kultūra, kuri labai žymiai remiasi privatiu namų židiniu santykiavimu. Taciau daugiausia, mūsų šalis mato anglius tik is samdinio-darbdavio santykių taško. Cia gi patyrimai esti margi. Pasitaiko neretai nepaprasto taurumo darbdaviu rodanciu laviško nuosirdumo savo samdiniams ir suprantanciu jų nelengvą moralinę būklę. Bet neretai tenka jausti, mūsų tautiečių teigimu - „kolonijine“ ar net „vergų pirklių“ pažiūrą i žmogų. Cia mūsų šalis sunkiai veikia kontrastas tarp didelės pagarbos pilietio laisvei ir jo teisems jei jis gyvena privačiai ir savarankiškai, ir cia pat šalia pasitaikys toli einas žmogaus teisių negerbimas stovyklose ar namų ūkio sąlygomis; žiaurus darbdavio ar stovyklos direktoriaus žinojys, kur nebesiekia socialinio istatymo ranka. Nežinau, kiek teisingas, bet gan dažnai is įvairių Anglijos vietų girdimas mūsų šalis diagnozas: neapsimoka stengtis darbe - vis tiek tavęs nevertins, bet, juo daugiau stengiesi, juo daugiau tau darbo užkuras.

Fabrikuose darbas yra daug ramesnis; dėl „moraliniu“ sunkumų beveik niekur nenusiskundžiama. Kolegos - angliai darbininkai, kad ir svetimsaliu ypatingai nemėgsta, bet elgiasi korektiškai; kokių nors išsiokimų beveik nepasitaiko. Individualiu muštyniu, išsigeris - esti, bet tuo atveju anglų teismai veikia nuodugniai ir be taitybės skirtingu.

Drįstiau vis delto pareikšti nuomonę, kad gaila, jog daugiau mūsų vidutinio kalibro inteligentų nenuvažiuo i Angliją 1947 m. „šeimos galvų“ schemeje. Ypač tai liečia tokius, kurie dėl savo „nepraktiškos“ profesijos neturi vilčių ko nors ypatingo pasiekti Amerikoje. Nes visos šeimos vis delto buvo nuveztos, nors ir su pavėlavimu. Beveik visi, su mažomis išimtimis susirado privačius butus šeimoms; ilgainiui nuosavų lietuviškų namų vis didės. Perspektyvų Anglijoje, tiesa, nematyti, bet ramus, kad ir nuobodus prieglobstis ne per toli nuo tėvynės čia galėtų susidaryti daug didesniams šeimų skaitėms, negu kad tai įvyko iki šiol. O perspektyvos grįžti tėvynėn, atsiradus galimumi is Anglijos ypač didelės: tiek dėl nedidelio nuotolio, tiek ir ... dėl kuklių sąlygų šioje žemėje. (Nukelta i 4 psl.)

Knygų parastėje

Vokiškoji muzika Hitlerio sesėly

1926 metais, vieną rudenio vakarą R. Wagnerio ainiai turėjo Bayreuth savo violoje keista svečia. Suvarges liguistas vyriškis jausmingais žodžiais pasakojo jiems apie savo politinį pasaukimą ir tuo pačiu apie būsimą Vokietijos didybę ir jos naują kultūrinį renesansą. Šis žmogus, anuomet dar mažai teiznomas politinis ekscentrikas, be to, tvirtino aistringai mylija R. Wagnerio muziką, kuri įkvėpanti ji i didiems darbams ir ugningoms, tautą žadinancioms prakalboms. Kalbusis svečias, visą vakarą vienui vienas tekalbėjęs, sukėlė Wagnerio giminiui tarpe nepaprasto įspūdžio. Koks žmogus yra šitas Hitleris, klausė jie savęs: nesveikas svajotojas, politinis avantiuristas ar genialus valstybės vyras.

Tai buvo, kaip sakiau, 1926 metais. Taciau lygiai dešimtmečiu praėjus, 1936-tais, Wagnerio muzikos mylėtojai, atvykę Bayreuthan, turėjo gerokai nustebti: is oro atrodė, jog čia turėjo įvykti ne muzikos festivalis, bet Vokietijos vado ir kanclerio Adolfo Hitlerio šventė. Miestas skendo vėliavose, rudavo nacių uniformomis, skardėjo nuo hitlerinio jaunimo trimtavimo. Nebūta čia būdingos Bayreutho ramios ir romantiškos nuotaikos, ir tarsi ne meno šventė čia buvo ruošiamasi, o triumfaliam kokių cezario sutikimui.

Vos dešimtis metų! Kas gi įvyko per tą laiką? Kas įvyko politikoje - visiems gerai žinoma, bet štai apie to dešimtmečio muzikinį gyvenimą Vokietijoje labai vaizdžiai ir dokumentuotai nupasakoja Dr. Bertala Geissmarė savo knygoje „Musik im Schatten der Politik“ (Atlantis-Verlag, 1948). Geissmarė buvo ligamentė įzmaus vokiečių dirigento W. Furtwänglerio asmens sekretorė. Furtwängleris anuomet stovėjo vokiškoios muzikos centre ir jo sekretorė nesunku buvo sekti visus muzikinius ir aplamai kultūrinius įvykius. Knygos pradžioje autorė ne be ilgesio prisimena savo vaikystę, prisimena „aną“ Vokietiją, kur dar kone kiekvienoje būrgerio šeimoje buvo uoliai muzikuojama, kur didi tokios šeimos garbė buvo turėti per taip vadinamą „Hausmusikabend“ koki žymesni muziką savo tarpe, kur sekmadienio popiečiai dar buvo skaitomos Goethė, Hbderlinas ar diskutuojama meno ir filosofijos temomis. Neretai knygoje sutinkame nuliudusios autorės klausimą: nejuo niekad nebegrįš anie gražūs metai, nejuo toji muzika Goethės, Beethoveno, Wagnerio Vokietija neatsikels?

Is tikro, paminkime vokiška muziką. Galime drąsiai teigti, jog ilgiau kaip du šimtmečius ji dominavo, įskaitytinai iki Richardo Strausso atbėndama pasauli. O kas dabar? Tiesa, jau po karo pasireikšė vokiečių muzikoje kai kurie ligotumo simptomai. Romantizmas, taip ilgai maitinęs vokiečių muzikus, staiga išsekė. Tarytum Wagneris, būdingiausia vokiškos muzikos

viršūnė, is jo išsilpė visus syvus, gi apsupusiom vaisių liekanom dar palikes pasinaudoti R. Straussui. Po 1918 metų Vokietijos kompozitoriai is paskutiniuju iesko nauju muzikos keliu, blaskėsi eksperimentuodami, vieni žvalėsi i praeiti ir imitavo savi didžiuosius mokytojus, kiti norėjo sudominti pasauli imantriomis naujybėmis.

Ir čia atėjo Hitleris prie Vokietijos vairo, atsinešdamas kartu ir visą eilę kultūros „reformų“. Sitos reformos, kurios pagaliau paleitė ir knygos autorė - Geissmarė nebuvo grynakraujė aritė, - išsamiai aprašomos jos knygoje. Geissmarė, tiesa, rašo daugiau apie tu reformų, tu kultūrinu potvarkių istorinę žala, būtent, kaip Vokietija pamažu pradėjo netekti savo geriausių muziku, kurie dėl politiniu ar rasiniu priežadimų turėjo palikti savo tėvynę. Ypač idomūs yra tie knygos puslapiai, kur autorė pasakoja, kaip gudriai sugebėjo Goebelas apnuikinti net ir patį Furtwänglerį, patikejusį nacių kuūrpolitiniu reformų reikalingumu. Šis tikrai genialus dirigentas, deja, neparodė tvirtesnio charakterio konfliktuose su Hitleriu ar Goebelsu (konfliktai dažniausiai kildavo dėl žydiškos kilmės muziku), turėjęs jems dažnai nusileisti ir pagaliau paaukoti net savo iškilų sekretorę, kurią vėliau anąžavė angliu dirigentas Sir Thomas Beechamas, ir todėl praradęs tauraus muziko varda pasaulio muzikos visuomenėje.

Geissmarės knyga skaitoma idomia kaip romanas. Daug čia netolimos istorijos įvykių, daug anekdotų, daug čia sutinki žymių meno, mokslo ir politikos žmonių - knyga, svarbiausia, parašyta labai gyvu, lengvu stiliumi. Taciau visa tai tik, tariant, išorinė knygos pusė, o esama ir kitos, tarp eliučių įskaitomos. Pirmausia galvoji, jog menul bene laimingesni buvo anie laikai, kada dar nebuvo tokių sąvokų kaip kultūros politika, kada menas galėjo laisvai, nevaržomas jokių potvarkių, tarpai. Ar nesudavė Hitleris savo reformomis mirštamą smūgį vokiškajai muzikai? - Thomas Mannas yra pasakęs, jog vokiečių likimas yra kartu ir vokiškosios muzikos likimas. Ir tikrai: nemokėjusi bendrauti su pasauliu, nemokėjusi rasti vaingo kontakto su kitom tautom, Vokietija dvasiškai atsivėrė, užsidarė savy ir nuostabu! - sukūrė gilų ir sukauptą muzikos meną. Taciau kai politikai užsidarėsi Vokietija pasauli privėdė prie dviejų katastrofų, tai tose pavasmingose gėmėse įklimpusi vokiečių muzika pradėjo, tarsi, dusti, silpti. Hitleris čia buvo jos paskutinis etapas. Kai pasibaigė karas, Vokietija gulėjo ir savo aukštos kultūros griuvėsiuose. Šiandien ji atsitaato, bet ar prikels ji savo pirmąją muzikos dvasią? A. Kutūnas.

Amerika - prisistotinės ir sportuojas jaunuolis

I JAV patenka vis daugiau tremtinių is Vak. Vokietijos. Savo laikuose jie pavalduoja savo pirmuosius išgyvenimus ir įspodžius naujajame krašte. Ypač idomu skaityti tremtinių - šviesuomenės atstovų laisukas - juose galima lengviau įžrėti lietuviams lig šiol neįprasto kontinento skirtumus ir lietuviu tremtiniu sugebėjimus prisitaikyti prie naujų sąlygų bei jo pažūras i naujo krašto dvasinį gyvenimą. Cia patiekiami kovo m. 21 d. i JAV nuvykusios tremtyje pasireiškusios jaunos mokslininkės, Dr. M. A. O-nės pirmųjų trijų savaičių pergyventi įspodžiai ryftiniame JAV pakrašty, Waterbury ir Bostono miestuose.

Rašydama savo laiška žūtorė pastebi, kad Amerika yra tokia, apie kokią girdėdavom. Tokia, i kokią pakliūti veržėmės ir kurios

instinktyviai bijojom. Ekonominio gerbtavio kraštas, tikra demokracija ir laisvė, kur is tikro beveik nebėra jokio luomų skirtumo. Pilnutėlės gatvės nebe žmonių, o vaziuojanciu ir stovinčiu mašinų, akys raibsta nuo peretkiaus. Maisto klausimas visat neaktualus. I tokią Ameriką mes labai norėjom greičiau patekti is vargšės Europos. Taciau šitokios Amerikos, kaip kasdieninio prisistotinusio ir paviršutiniškai sportuojancio jaunuolio, nepaleidžia lyg juodu šydu apgaubė lėktuvamas, baisus dolerinis azartas.

Kiekvienas čia atvykęs, kad ir depresijos metu, vienai ar kitai įsikurs. Vietiniai lietuviai - lyg tartum po platu pasauli išsispinduliuavę lietuviški kaimai - tremtinius priima ir globoja. Senųjų lietuvių išeičių

tarpe dažnai be lietuviško gerumo, dosnumo, daugiau sunku ką rasti.

Galimas dalykas, po metų - kitų ir JAV išaugs stipresni židiniai ir gal nebesisunka i širdį toks baisus nuotolis ir siaubingas ilgesys. Neseniai atvykusius tremtinius Lietuvos ilgesys momentais juos veikia net sągindinčiai.

Taip gaila, kai girdi, kad daug kraustosi i Australiją, o tuo tarpu taip lengva sudaryti JAV darbo ir buto garantijas. Tai vos poros minučių uždavinys. Pastaruoju metu atvykę tremtiniai garantijų pasirašymu labai spartina. Senieji nesupranta reikalo ir prisibijoi, kad tremtinius reikės užlaikyti. Viena reikia gerai išsiamoninti atvykstantiems tremtiniams - nuo pirmos dienos reikia stengtis atsistoti ant kojų, neįklimpti i skolas, energingai imtis is pradžių, kad ir bet kokio darbo. O galimybių labai daug, daug kas pareina nuo specialybės. Bijoti „juodo“ darbo nėra ko - jis nebaivus.

JAV miestus amerikoniškas gyvenimas vienodai spalvina. Daug juose praktiskumo, bet maža estetikos, grožio, daug pigumo, praeinamumo, maža patvarumo. Visur biznis, biznis. Visa tai labai antspauduoja JAV gyvenimą. Neįsivaizduokti Amerikos labai gražios, liukusinės ir nesvajokit apie gerą gyvenimą is karto - pastebi Dr. O-nė. Tik valgyt pakaks. Igai gyvenimie aprūšiusiuose mediniuose namukuose su štoklais tokiais baldais. Amerika didžiaja dalimi yra imedine, ne mūrinė.

Patį autorė susirado darba pagal skelbimą laikraštyje. Dirba dideliame viešbutyje kaip „chamber maid“ (turi sutvarkyti 18 kambarių) nuo 8 val. ryto ligi 4 val. p. Pietus tenka valgyti 6 val. vak., kai visa šeima namuose. Vyras - inžinierius gaves braižytojo darba, esąs patenkintas. Po keliu mėnesių turės galimybę avansuoti i inžinierius. Atlyginimas braižytojui - 50 dol. per savaitę.

Sunkiausia problema tremtinių šeimoms - mokyklos, nes lietuviškų nėra. Vadinamos „lietuviškos“ mokyklos, kuriose dėsto vienuolės, yra visai amerikoniškos, nes seselės pačios beveik nekalba lietuviškai ir net nėra lietuvių kalbos kaip destomo dalyko. Tad vaikus tenka leisti i bet kokią arčiau esamą „Public School“, o namie vaikams mokomi lietuviškai.

Ką vežtis i JAV? Visą, kas turima geresnio, kas teks vartoti, pradėdant naująjį gyvenimą. Daug kas pigu, bet, kai is karto tenka viską pirkti, doleriu nepakanka is pirmųjų savaičių algos. Reikia vežtis knygas, odinius daiktus, įvairius instrumentus (žirkles ir kt.)

V. Radvanas

WILLIAMAS SAROYANAS

Kelionė i Hanfordą

Pagaliau gražios mano dėdės Jorgio dienos pasibaigė. Reikėjo pasitaityti dviratį ir vykti i Hanfordą, kur atrodė bus galima gauti darbo. Turėjau vykti kartu ir aš, nors is pradžio buvo kalbama apie mano pusbrolių Vaską.

Nors is mūsų šalis niekas labai nesiskundė tuo puskvatliu Jorgiu, bet kiekvienas būtų patenkintas, galėdamas jį bent laikinai - vasaros sezonui - pamiršti. Viskas būtų puiku, jeigu tik jis galėtų gauti darbo Hanforde prie agurocių nuėmimo. Jorgis galėtų užsidirbti truputį pinigų ir, svarbiausia, nesimaišytų po kojų.

Tegu eina po velnių jis pats ir jo gitara, - tarė mano senelis. - Skaitydami is knygu, kaip žmogus istija dieną sėdi po medžiu, skambina ir dainuoja, žinokit, kad tokios knygos autorius yra nepraktiškas žmogus. Vienintelis dalykas - pinigai. Tegu eina ir paprakaituoja truputį. Ir jis pats ir jo gitara.

Taip tik dabar atrodė, - isitėrėp senelė. - Pažiūrėsim, ką po savaitės pasakys. Vėl pasigėsi muzikos.

Nesamone. Skaitydami, kad žmogus, kuris dainuoja, yra tikrai laimingas žmogus, žinokit, kad rašytojas - svajotojas ir ne per tokatutę metų is jo nepasidarys pirkius. Tegu sveikas keliauja. Ligi Hanfordo dvidešimt septynios mylios. Visiškai protingas atstumas.

Oera čia dabar taip šnekėti, - tarė senelė. - Žūrėk, po keliu dienų vėl busi kaip ne savame kalyje. Vaikščiosi piktas,

kaip tigras. Jau aš žinau. Pasijuoksim tada.

- Esi boba. Skaitydama per šimtus amulkiu prirašytų puslapių, kad moteris yra nuostabus sutvėrimas, žinok, kad tas rašytojas užmiršo savo žmoną ir pasidavė svajonėms. Tegu eina.

- Paprastas dalykas, kai jau esi nebe jaunas, - tarė senelė. - Todėl ir ūži visą laiką.

- Uždaryk kakarinę. Užsičiaupk, nes kai gausi štai atžagaria ranka...

Senelis apsidairė po gryčią i savo vaikus ir vaikaičius.

- Taigi, aš sakau, kad jis važiuos i Hanfordą dviračiu. Ką jūs dėl to? Visi tylėjo.

- Vadinasi, nutarta. Kas važiuos kartu? Kuris bamblys labiausia nusipelnė bausmės, kad būtų pasiūstas kartu su Jorgiu i Hanfordą? Skaitydami, kad kelonė i didelį miestą jaunam žmogui yra didelis malonumas, žinokit, kad toks rašytojas mažiausia astuoniasdešimt devyniasdešimt metų ir kad kadaise, vaiku būdamas, jis tik porą mylių buvo pavaziavęs nuo namų. Kurį nubausim? Vaską? Ar Vaska kaip tik bus tas? Eikš čia.

Mano pusbrolis Vaska atsistojoi ir priejo prie senio. Senis pažūrėjo i jį piktai, ralydamas savo didžiulius ūsus, nusišluostė kaklą ir uždėjo ranką ant jo galvos. Is tikrųjų ta ranka uždengė visą vaiko galva. Vaskas sustingė

- Ar važiuosi su dėde Jorgiu i Hanfordą? - paklausė senelis.

- Jei senelio tokia valia, važiuosiu, - tarė Vaska.

Senio veidas keitėsi, jis galvojo.

- Leisk pagalvoti. Jorgis mūsų giminėje pasižymi kvailiomis idėjomis. Tu taip pat. Ar išmintinga du kvailius sudėti i daiktą? Kreipdamasis i kitus:

- Pasakykit savo nuomonę tuo klausimu. Ar išmintinga paleisti i pasaulį vieną subrendusį kvailį, kitą brestantį kvailį. Abu is tos pačios giminės? Ar bus kam is to nauda? Pasisakykit aiškiai, kad galėčiau apspasvartyti.

- Aš manau, tai visiškai natūralu, - tarė dėdė Zorabas. - Kvailys su kvailiu. Senasis eis i darba, o jaunasis žūrės apyvokos ir virs.

- Gal būt, - tarė senelis. - Gerai pagalvokim. Kvailys ir kvailys. Vienas eis i darba, kitas žūrės apyvokos ir virs. Vaikėzė, virti moki?

- Žinoma, moka virti, - tarė senelė. - Bent ryžius tai tikrai.

- Ar tikrai? - paklausė senelis. - Keturi puodukai vandens, vienas puodukas ryžių ir valgomas šaukštas druskos. Ar moki, kaip is to padaryti kažką panašaus i valgi, o ne buza. O gal tik mes įsivaizduojam?

- Aišku, ryžius jis moka išvirti, - tarė senelė.

Kaip mat gausi atžagaria ranka i snapa, - tarė senelis. - Tegu pats kalba. Juk turi liežuvi. Ar moki virti? Skaitydami, kaip kartais vaikas gražiai atsakinėja i seno žmogaus klausimus, žinokit, kad greičiausiai tas rašytojas yra žydas, kuris mėgėta viską perdėti. Ar mokėtum išvirti valgi, o ne pamazgas?

- Ryžius esu viręs. Išėdavoi panašu i valgi.

- Ar būdavo gana druskos? - Nemeiluok, o jei ne, priešimaisi mano ranką.

Vaskas nežinojo kaip atsakyti.

- Suprantu, - tarė senelis. - Buvo sunkumu su ryžiais. Kodėl? Tik teisybė drožk. Nebijok. Teisybė kalbėti ir nebijoti, ko daugiau galima reikauti. Su kokiais sunkumais susidurdavai, virdamas ryžius?

- Išėjo persūrus, - tarė Vaska. - Būdavo taip sūrus, kad visą dieną ir naktį reikėdavo gerti vandenį.

- Be išsikusinėjimų. Sakytį tiesiai. Ryžiai buvo per sūrus. Žinoma, kad tada visą dieną ir naktį reikia gerti vandenį. Visi esam tokių ryžių valge. Nemanyk, kad jeigu jau gėrei vandenį klaurą dieną ir naktį, tai jau esi pirmas armėnas, su kuriuo tas atsitiko. Pasakyk tik, kad buvo persūrus i gana. Nemokyk manęs. Aš žinau. Pasakei, kad buvo persūrus, ir palik man pasakyti, ar gali važiuoti kartu, ar ne.

Senelis kreipėsi i kitus. Jo veidas vėl pasikėlė.

- Manytėlau, jis galėtų važiuoti kartu. O gal kas prieštaraus, Geriau sūrus, negu perskysti. Perskysti nebūdavo?

- Ne, - tarė Vaska.

- Vadinasi, galima siūsti. Vanduo sveika viduriamas. Taigi Vaskas Garoglanianas. O gal kas kitas?

- Pergalvokim dar kartą, - tarė dėdė Zorabas. - Nors ryžiai ir nebus perskysti, bet siūsti du kvailius, gal ne. Siūlyčiau Aramą. Gal jis galėtų važiuoti. Pabausti jį nebūtų blogai.

Visi sužiuro i mane.

- Aramą? - tarė senelis. - Manai, tą berniuką, kuris amžinai juokiasi? Manai, tą juokdarį Aramą Garoglanianą?

- Negi ką kita turės galvoje? - tarė senelė. - Juk aiškiai žinai.

Senelis is lėto pasisuko i ja ir pasižiūrėjo. (B. pab.)

BALFo dir. J. Valaitis lankėsi siaurės Vokietijoje

Bremenas Grohnas. Per Vėlykų šventes šiaurės Vokietijoje atvyko BALFo direktorius Europoje J. Valaitis. Apsisėjęs Grohno emigracinėje stovykloje, jis išvykstantiems į JAV tautiečiams padarė įsamių pranešimą apie BALFo darbą, besirūpinant Vėlykų tremtinių emigracijos reikalais: Vėlykų pirmą dieną jis kartu su Grohno stovyklos gydytoju dr. VI. Blažiu buvo nuvykęs į Bremerhaveną palydėti išplaukiantį laivą, kuriuo 233 lietuviai išvyko į JAV. Dir. J. Valaitis apžiūrėjo laivą, o po to ilgesnį laiką praleido JAV išvykstančiųjų lietuvių tarpe. Šiuo transportu išvyko į Lawrence miestą žinomas mūsų muzikas Bronius Budriūnas, kuris porą valandų prieš emigrantų būriui išvykstant iš laivo, Grohno bažnytelėje vargonavo per rezurekciją ir akompanavo Barmieniui, pagiedojusiai dvi giesmes.

Per kitas Vėlykų dienas dir. J. Valaitis, lydimas Grohno emigracinės stovyklos med. gydytojo dr. Blažio, kapeliono kun. V. Sarkos ir kap. Alksnio, aplankė netoli Bremeno esančias tris stovyklas. Pirmiausia buvo apsilankyta Oldenburgo „Unterm Berg“ lietuvių stovykloje, o vėliau — Weheno. Grįždami į Bremena, svečiai dar užsuko į Diepholzo liet. tautinę stovyklą. Visose šiose trijose stovyklose BALFo direktorius J. Valaitis padarė plačius pranešimus emigracijos į JAV reikalu, pabrėždamas BALFo ir bendrai Amerikos lietuvių daromas pastangas ir darbus, kad čionai atvyktų ko didesnis lietuvių skaičius. J. Valaitis nurodė, kad Amerikos lietuvių išsilgę laukia lietuvių tremtinių, kurie, čionai atvykdami, savo kultūrinį įnašą prisidės prie bendrai dirbamo darbo. Visos jo kalbų gijos veda į vieną centrą, — kad

į JAV lietuvių kuo gausiausiai emigruotų, kad JAV valstybėse susikurtų stipri Lietuva, išgalinti ir turinti sąlygas kelti balsą ir kovoti dėl Lietuvos laisvės.

Tiek Oldenburgo, tiek Diepholzo liet. stovyklos tremtiniai domėjosi ir klausinėjo apie emigraciją iš britų zonos. Kaip žinoma, šiuo metu dar nėra vienas tremtinys su darbu ir buto garantijomis nėra išvykęs į JAV. Paviieniai, asmenys ar šeimos su nevardinėmis garantijomis tiesa, yra pakviestos į pereinamąją Wentorlo stovyklą, o taip pat daugelis jau yra pakviesta tvarkyti savo emigracijos dokumentų. Iš dir. J. Valaitis pranešimo paaiškėjo, kad iš britų zonos tremtiniai į JAV tepajudėsį maždaug birželio-liepos mėnesiais. Ligi to laiko daugiausia vyksia amerikiečių zonos tremtiniai, o taip pat prancūzų zonoj ar net Austrijoje gyvenantieji lietuviai, kurių nėra dideli skaičiai.

Po dir. J. Valaitis pranešimų, trumpus pranešimus sveikatos reikalu darė Grohno med. gydytojas dr. VI. Blažys. Jis patarė susitvarkyti ir susidėti dantis tiems, kurie jų neturi, ir Amerikoje šis patarimas yra itin brangiai skaitomas. Taip pat patarė atlikti visas kitas galimas ir reikalingas operacijas, kad nuykus Amerikon, nereiktų tpojuo pat gultis ligoninėn ir operuoti. Cia jis pabrėžė chronišką apendicitą, venų išsiplėtimą ir kt. Medicinos pagalba Amerikoje yra brangi, todėl geriau kai ką susitvarkyti čia Vokietijoje, kur galima juo pasinaudoti nemokamai arba bent žymiai pigiau.

Atsiveikindamas su britų zonos trijų stovyklų lietuviams, dir. J. Valaitis kvietė, turint laiką, mokyti anglų kalbos, nes ji būsimi vienais svarbiausių veiksnių, įsikuriant svetimame krašte. S. Narkėliūnaitė.

Emigraciniai pranešimai

BALFo įstaiga Europoje prašo sekančius asmenis, anksčiau gyvenusius Hanau lietuvių stovykloje: Katiliškį Marijų, Mikalauską Joną, Ramoną Kostą, Cizą Julijų ir Michuzaitę Antaniną, nevēliau š. m. gegužės mėn. 10 dienos mums pranešti, ar jie norėtų gauti nevardines darbo ir buto garantijas žemės ūkio darbams į Marylandą. Jei jie garantijas norėtų gauti, prašome mums prisiųsti apie save sekančias žinias: gimimo datą, ar turi DP statusą, DP kortelės numerį ir dabartinį adresą. Jei jie būtų jau išemigravę ar kitur persikėlę gyventi, prašome jų artimuosius ar pažįstamus apie tai mus pafinormuoti. Jei iki nustatyto termino apie juos žinių negausim, jie bus išbraukti iš kandidatų sąrašų.

BALFo įstaiga Europoje.

nebus leista į Australiją įvažiuoti, ir visi, be jokių išimčių, bus ištremiti.

PRASOMA ADRESUOTI ĮSTAIGAI

Dažnai pasitaiko, kad užinteresuoti asmenys kreipiasi į BALFą, prašydami patarimų ar informacijų, laiškus adresuodami BALFo pirm. Kun. Dr. J. B. Končiui ar kitiems pareigūnams. Tai sutrukdė reikalus, nes adresatai nevisada esti įstaigoje, o be to, ir jie patys keičiasi.

Užvilkinimams išvengti, visais BALFo reikalais prašoma kreiptis šiuo adresu: United Lithuanian Relief Fund of America, Inc., 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Is Amerikos lietuvių spaudos

Lietuvos tragedija atidarė norvegams akis

Sandara rašo: „Anglų agentūros „Exchange Telegraph“ pranešimu, Norvegijos prisidėjimą prie Vakarų valstybių pakto nulėmė... Lietuva. Norvegijos ministerių kabineto posėdyje buvo detalai išdėstyti Sovietų Rusijos „nepuolimo“ paktai su Lietuva, pradedant 1926, 1931 ir 1934 metais. Visus tuos paktus Maskva sulaužė ir Lietuvą užsmaugė. Tragiškas Lietuvos ir kitų Pabaltijo kraštų likimas galutinai įtikino norvegus, jog pasitiktai rusų žodžiu arba parašu niekad negalima.“

Trumanui patiko Stoskiūtės balsas

Washingtono įvykusiame metiniame spaudos balijuje dainavo ir Metropolitan operos artistė Polyna Stoskiūtė. Prez. Trumanas savo kalboje ir vėliau, ją pasveikinęs, gyrė jos balsą, sakydamas, jog jis norėtų, kad jo

Likviduota lietuvių stovykla

Weidenas. Daugiau ketvertą metų gyvavusi Hammerwego lietuvių stovykla likviduota. Didėsni stovyklos gyventojų dalis perkelta į Regensburgo von der Tann karalaukį, o likusieji prijungti prie latvių stovyklos Fichtenbühle.

Stovyklos likvidavimas, atsižvelgiant į lietuvių religinius, tautinius bei bendruomeninius interesus, yra labai nuostolingas. Hammerwego stovykloj buvo įrengta graži ir labai jauki koplytėlė. Iširo ir ketverių mokslo metus sėkmingai veikusių šešių klasių progimnazija, nes, skaldant gyventojus į dvi dalis, jai nebuvo įmanoma išsilaikyti. Nutrūko mokslas kelioms savaitėms pradžios mokykloje ir vaikų darželyje. Nutilo choras, ypač gražiai giedojęs savo koplytėlėje. Neveikia įvairūs kursai. Žodžių, visa tai, kas per ketverius metus kurta, del ko visą laiką begieta, sielotasi ir rūpintis, reikėjo palikti, palaidoti ar pasiimti tik... likučius.

Atvykus Regensburgan, užsimita, kad ir mažesniu mastu, atsikurti. Jau veikia šešių skyrių pradžios mokykla ir vaikų darželis, tačiau smarkėjanti emigracija sparčiai mažina jau ir perkeldinimo apkarpytas mūsų lietuviškos kolonijos eiles. L. E.-tas.

Atsiųskite paminėti

Lietuvos žemės ūkis ir statistika. Redagavo dipl. agr. A. Musteikis. Išleido Z.O.D. S-ga, „Mūsų Kelio“ padedama. Leidinys dviejų dalių: pirmoji dalis apima buv. Lietuvos žemės ūkį — 233 psl., gi kita dalis — statistika, 143 psl. Nedidelio, parankaus formato. Geras spaudos darbas. Įrta. Kaina nepažymėta. Tai vertingas leidinys mūsų inteligentijai, kuri susiduria su svetima žemėmis ir nori realiais skaičiais juos pafinormuoti apie Lietuvos žemės ūkio pažangą bei pateikti apie mūsų kraštą elementarius statistinius duomenis.

12 pasikalbėjimų su mažaisiais. Autorius Stasys Yla. Išleido Sielovados Tarnybos spaudos skyr. (14a) Kirchheim-Teck, Steingaustr. 18.

Tai yra kaip ir religijos pradžiamokslis, tinkle 1 skyriaus bei vaikų darželių 4—6 m. vaikams. Knygelė parengta pasikalbėjimų forma, pajavairinta eileraštukais, mažomis iliustracijomis. Kaina nepažymėta.

dukte, kuri taip pat yra dainininkė, bent perpus taip gerai dainuotų. (Oarsas)

Lietuvė motina rašo savo sūniui Amerikos lietuviui

„Keleivis“ paskelbė vienos lietuvių laiška, rašyta savo sūniui į JAV:

„Mielas sūneli, labai man būtų malonu tavę pamatyti, ale turiu pasakyti, kad jeigu atvažiuosi, tai aš jau negalėsiu tave save priimti, nes nebeturiu jau nei namų, nei žemės. Aš dabar gyvenu prie svetimųjų. Gal būt, kad tave laikinai priimtų šveicų Jurgis... (ištremitas į Sibirą). Bet Teresė ir Domas (jau mire) galėtų tave priimti ant visados.“

Amerikos skautai parėmė tremtinius skautus

Lietuviai ir kitų tautybių tremtiniai skautai Vokietijoje jau gavo iš JAV pirmąsias skautiškių reikmenų siuntas. Lietuviams teko 229 visiškai naujos skautiškos kepurės ir 234 kelnės. Yra žinių, kad Amerikos skautai ir toliau, rems tremtinius skautus. Šia proga tenka pastebėti, kad Amerikos skautų organizacijos vadovybė labai maloniai sutinka tuos tremtinius skautus, kurie atvykę pas juos užsiregistruoja. Tokiems išduoda nemokamai net visiškai naują pilną skautišką uniformą.

Idomus susirinkimas

Schwäbisch Gmündas. Balandžio 22 d. naujai išrinktasis apylinkės komitetas susaukė pirmąjį visuotinį kolonijos gyventojų susirinkimą. Tame susirinkime, jam jau baigiantis, netikėtai iškilo klausimas dėl neįleidimo Maž. Lietuvos atstovų į VLIKą. Buvo pasiūlyta tuo reikalu priimti rezoliuciją. Kilo karščiausios diskusijos, kurios užsitęsė dvi valandas. Komiteto atstovas karštai įrodinėjo, kad iš viso apie tai nereikia kalbėti, nes privirsime košės diplomatijai ir visiškai pagadinysime visus reikalus. Be to, jis įrodinėjo, kad Maž. Lietuvos atstovas VLIKe jau yra, ir nebėra jokio reikalo dar kitą išleisti. Tačiau dauguma buvo priešingos nuomonės. Diskusijos tuo reikalu tiek įkaito, kad vienas dalyvis, nebesi-gaudydamas, kas čia darosi, pradėjo teirautis, ar mes jau čia šį vakarą ir renkami ta Maž. Lietuvos atstovą į VLIKą. Išaiškėjo, kad ginčijamasi tik dėl rezoliucijos priėmimo. Prezidiumui paprašius tos rezoliucijos, paaiškėjo, kad niekas jokios rezoliucijos dar nėra surašęs ir dar nežinia, kokia ji būtų. Neberašdamas kitos išeities, vienas kalbėtojas (aukštas administr. pareigūnas) pareiškė, kad prezidiumas išėjo iš dienotvarkės, nes bendruomenės susirinkime galima kalbėti tik apie virtutes ir sriubos reikalus, butų klausimais, bet veltis į politiką susirinkimas nėra kompetentingas. Prezidiumas atsikirtė, jog bendruomenės susirinkimas turi teisę kalbėtis apie visokių reikalus ir kalbėtojai buvo patarta pasiskaityti tremtinių bendruomenės statutą, jei jis dar nėra išskaitas.

SKELBIMAS

1949 metų balandžio 14 d. padaręs stambią vygytę iš Weheno stovyklos (23) Oldenburg i. Old., pasišalino Stasys ADASKEVICIUS. Į stovyklą jis buvo priimtas 1948. m. lapkričio 23 d. kaip pabėgėlis iš rusų zonos.

Spėjama, kad jo turimas laikinis asmens liudijimas, išduotas 1942 m. Vilniuje, yra suklastotas. Jis yra gimęs Anykščių apskr. 1923 m. sausio 23 d. Identity Card No 324012.

Asmens žymės: ūgis apie 180 centm., lalbas, paigo veido, akys mėlynos, plaukai šviesūs, ant kaklo užpakalyje žirno didumo karka; kalba uteniškių tarpe.

Pastebėjus šį asmenį — pranešti artimiausios stovyklos policijai.

Stovyklos Komendantas.

AKIMIRKŠNIU KRONIKA

Apie vieną skaudulį mūsų organizme

Jau seniau laikraščiuose teko aptikti pastabų, kad daug viengungių lietuvių veda svetimtautes arba lietuviškas moterys susituokius su svetimtaučiais. Ta tema būdavo paliečiama tik tautiniu požiūriu. Šį kartą norėtūsi mesti žvilgsnį į vieną reiškinį, kuris jau bent moralės požiūriu negali likti neįdomus.

Beveik kiekvienoje stovykloje yra pastebėta, kad nemažas skaičius jaunų (net ir apysenių) vyrų po kelius metus vadžiojasi svetimtautes moteris, ypač vokietes. Sprendžiant iš jų intymios draugystės, susidaro įspūdis, kad tie žmonės susituokė su sukurs šeima. Tegu mišria, nelietuviška, bet vis šeima. Jei tautiniu požiūriu tokia šeima ir nepriimtina, tai vistiek toks žygis yra natūralus ir suprantamas.

Blogiausia yra su tais, kurie vadžiojasi vokietes ir nevokietes po kelius metus, o kiti net vaikų prigryvena. Vykstant emigracijai, kyla klausimas, kuo gi baigsis ta jų tikra ar tariama meilė. Tai mus interesoja dėl to, kad mes negalime nesilinteresuoti tegu ir nedidelės mažumos, bet vis tik savųjų tautiečių elgsena svetimame krašte.

Kada klausimas liečia taip intymią individo sritį, negi rasi visiems vieną mastą ir trafaretinį bendrą atsakymą. Kaip tie žmonės reaguoja į čia išskeltą klusimą ryšium su emigracija galima susidaryti šiojį tokį vaizdą iš jų pačių pasisakymų ir elgsenos. Štai vienas jaunas tautietis, kuris beveik neformalioje santuokoje su vokieyte gyvena apie trejus metus, džiaugiasi emigruodamas galėsiąs ja atskratyti, o ten jau... ir vėl susirasias kitą. Deja, puoselėjančių tokias pažūras šiandien Vokietijoje yra ne tas vienas mūsų tautietis. Liūdniausia, kad jie patys tą anomaliją laiko savaime suprantamu reiškiniumi ir visai dėl to žmonių nesigėdi.

Kita kategorija tos rūšies mūsų tautiečių, kurių tarpe būna ir visokeriopai įsiskolinusių svetimtautėms, paslapčiomis arba visais šventaisiais pasidėję iš-emigruoja ir jau svetimame kontinente dingsta kaip į vandenį. Taip negarbingai besielgiančių tautiečių tarpe būna ne vien viengungiai, bet ir susituokusiųjų, kurių šeimos dėl karo aplinkybių liko pavojams ir kančioms Lietuvoje.

Tokie reiškiniai negali būti praleisti mūsų visuomenės nepastebėti. Tai visų mūsų moralumo ir, pagaliau, garbės klausimas. Mūsų pareiga išlaikyti negausią mūsų bendromenę tinkamoje moralinėje aukštumoje, nes, tik moraliskai stipri būdama, ji neišsižadės likimo jai uždėtos naštos bei atsakomybės ir geriausiai įvykdys savo uždavinius.

Jeigu jau čia, gyvenant mums, galima sakyti, kompaktinėje masėje, kada matome vienas kito kiekvieną žingsnį, kiekvieną judesį, nesivaržoma net kai kur stovyklose gyventi, tariama santuoka dangstantis ir nesidangstant, tai kas gi bus, pasklidus mums po pasaulį? Gal mažiau skaudūs būtų tie reiškiniai pastebėti pas eilinius, menkai išsilavinusius, jokių apibrėžtų tautinių aspiracijų neturinčius, asmenis, bet itin skaudu, kada iš įprastų dorovės normų iškrypsta aukščiau intelektualiai stovį, net ir gana išsilūstus tremtinių visuomenės asmenys.

Kas negali susitvarkyti, palaikomas moralinio stimulo, tai tas turėtų bent pagalvoti apie tautinę garbę. Išvykdamis iš Vokietijos juk nepalikame primėšintų, išdaužytų langais ir durimis savo kambarių, kaip savo metu tai darė repatriuodami į „patį kultūringiausią visame pasaulyje“ ir dar į kai kurias kitas kraštus tam tikrų tautybių „ambasadoriai“.

Tad nepalikime paskui save ir moralinių mėsūnų. Tautų atmintyje ilgai palieka patirti įspūdziai. O juk mūsų tarpe vargu atrastumėm žmonių, kurie svetimųjų akyse norėtų suderinti lietuvių tautos opinią. Tai sakoma, turinti galvoje ne vien Vokietiją, bet ir kitus kraštus, kuriuose mums teks dar atsikurti.

Tad, kad svetur laikinai būdami lietuvių tautos garbę išlaikytumėm priderramoje aukštumoje, turime kovoti su visomis negerovėmis, kurios labai jau neužtarnautai mūsų tautą žemina. Todėl ir čia minima negerovė turi būti kvalifikuojama lygiai su kitomis žmogaus ir bendruomenės bei tautos garbę žeminančiomis negerovėmis. Visuomenė turi kelti balsą prieš tuos, kurie nebeteiko nei žmogiskosios gedos nei jautrumo ir į svetimtautes glėbį iškeičia žudomos tautos krauju įrašytus politinius tremtinius įpareigojimus.

Tie žmonės, kurie spiauna į įprastąsias moralines normas, turi būti išskirti iš visuomenės, kaip yra išskiriami vagys, mušketos ir jiems panašūs. O labiausiai turi būti pasmerkti tie, kurie yra pamiršę savo pareigas tėvynėje liksiems sutuoktiniams ir vaikams. Ir čia ir kur bebūdami, jie turi matyti ir pagaliau suprasti, kad lietuvių visuomenė jų palaidą gyvenimą smerkia.

Sias eilutes parašyti mane paskatino vieno mano pažįstamo gan neeilinio lietuvių DP subrendusio ir išsilavinusio žmogaus „patriotinis“ pareiškimas. Trejus metus ar ilgiau jis vadžiojosi gražią vokieyte. Jų santykiai atrodė esą labai jau intymūs. Emigruodamas jis pareiškė džiaugiasi galėdamas nusikratyti svetimtaute, nes tautiniai sumetimais jis jos vistiek negalįs vesti. Noriai paklausti, ką jis galvojo apie tautybę tuos trejus metus; argi tik dabar, emigruojant jam kilo tautybės klausimas? Ar jis ir panašūs mūsų tautiečiai, kurie irgi panašiai pasielgė ir panašiai gal motyvavo savo gėdingą elgseną, nepagalvoja, kad deklaravdami tautiškumą jie pažeidžia žmoniškumą?

Jei jau kas yra blogas žmogus, tai tuo pačiu jis bus ir blogas tautietis. G. NOREIKA.

Anglija...

(Atkelta iš 3 psl.)
Per paskutinius metus gyvenimas Anglijoje rodo tam tikrą gerėjimo žymius. Tik mėsos fronte, dėl konflikto su Argentina yra sunkumų; šiaip normavimo sistema lengvinama; pagrindinės medžiagos: riebalai, cukrus, sūris, bekonas pasilieka normuoti; saldumynai visiškai paliuosuojami balandžio mėn., kiaušiniai ir pienas — vasarai. Vie daugiau įvairių produktų gaunama laisvai. Drabužiai ir manufaktūra visai nebeuformuojami, bet perkūjų nedaug: trūksta pinigų. Paprastos rūšies pigiosios manufaktūros išdirbinių, skirtų masiškam klientui, parduodamų be „pirkimo mokesčių“ šmet atsiranda kiek daugiau ir geresnės kokybės.

Kokia gi linkme gali vystytis mūsų tautiečių gyvenimas Anglijoje artimoje ateityje?

Kad anglų įstaigų nusistatymas sprendžiamai pasikeitų vargu ar galima laukti. Bet atrodo, kad patios apyvotos veikla mūsų naudai; kaip matėme, tik vienu metu būvyje, nuo pėnai pavasario griežtų suvaržymų fronte atsirado keletas plyšių; tie plyšiai palaipsniui gali tik didėti. „Kelias į laisvę“ atvėja, kaip atrodo bus galimas tik atskirais atvejais, tik per pastangas ir kovas, ir paprastai tik ten, kur tai anglams bus nudinga ar bent nekensminga. Sprendžiamų pasikeitimų teisės srityje galėtų būti tik kai po penkių metų buvimo Anglijoje iškilų britų pilietybės klausimas, ar bent jeigu ir anksčiau įvyktų kokių nors nenumatytų (o gal ir numatytų) sukrėtimų.

IRO iškojimo įstaiga Arolsene prie Kaselio teško šių asmenų:

BLOMAS Albertas, apie 45—50 m. amž., gim. Lietuvoje, gyvenęs Hohenberge, Kr. Schröttensburg;

DROBACIUS Jonas, gim. 1910 m. sausio mėn., Lietuvoje, gyvenęs Marienburge;

ENDZELIS Albertas, gim. 1932. 3. 29, Silutėje, paskut. metu gyv. Halberstadte;

ENDZELIS Irena, gim. 1938. 9. 28, Silutėje, paskut. metu gyv. Halberstadte;

Mintis

„The Tough“ Lithuanian Newspaper Authorized by US Army European Command Headquarters Civil Affairs Division * License No UNDP 203 * Appears 3 times weekly * Editor in Chief and Authorised Licensee J. Vasaitis. (13b) Memmingen, Postfach 2. US-Zone, Germany * Population to be served 20.000 * Circulation 4.000 * Printed by Verlagsdruckerei Dietrich & Schuster GmbH Memmingen. Schranneplatz 6

Leista JAV Kariuomenės Vyr. Būstinės Europoje * Licenzijos Nr. UNDP 203 * Leid. Vasaitis, Vyr. red. V. Meškauskas * Redakcija straipsnius taisy bei trumpina savo nuožūria ir nesunaudotų rankraščių nesaugo * Prenumerata Vokietijoje mėn. paštu 3.50, per platintojus 3.—, užsienį 4.50 DM. Atsk. num. 30. pl. * Skelbimai iki 10 petito eil. 3.— DM. kiekviena sekanti eil. 25 pl. užuojautos, sveikinimai, padėkos 5.— DM, paieškoms 2.— DM * Adr. Mintis Memmingen, Postfach 2. Tel. 2677.